قارانلیشیق

اؤیکو توپلوسو:

ایلهان تورک(تانهو)

Leverequrdlar.1980@gmail.com

Leverequrdlar.blogfa.com

قارانلیشیق

اؤیکو توپلوسو:

ائلهان تورک(تانهو)

یاییئلایان:

دوزه‌کچی: تانسو قیزیلجافرمانلی(قیزیلجامروانلی)

تایپ: چئچئن چیچک شئهی

صفحه دوزنلییی: جانسو تورکمن

گرافیست:

بیچیمی: رقعی. تیراژ:

بیرینجی چاپ:

شابک:

ساتیش:

Leverequrdlar.1980@gmail.com

Leverequrdlar.blogfa.com

اؤن سؤز یئرینه

اؤن سؤز دئییلسه‌ده اوخوناجاق بو یازیلارین اوغروندا قیسساجیق آچیقلاما وئرمه‌ییمیز گرَکیردی. اینترنتده یاییلاجاق بو یازیلاری ایللر اؤنجه‌دن، باشقا یازیلاریلا آز چوخ او اوز بو اوز، مجوز آلینماق اوچون «یاییںجی»لارا تاپیشیرمیشدیق. یاییںجیلارین یالنیز «سعید بی موغانلی»دان سونرا، قالانی ایلقارسیز، یالانچی، فیریلداقچی چیخیبدا ایللر بویو منی ده دئییل، اینانجیمیزی، گوَنجیمیزی آسیلی ساخلادیلار.

اؤزتی، بو یازیلاردان اؤنجه «سئویجی اسدیرن کولکـلر»، «کؤچ»، «میژژک قوزو» آدینیلی اوچ جیلد کیتاب یاییمیشدیق. یاخلاشیق بیر ایل یاریم بوندان قاباق ایسه«اوزای مأمورلاری» آدینلی بیر رومانین «نشر مینا»یا ساریدان مجوزی آلینمیش اولموشدو. یازیقلار اولسون اونو بوگونه‌دک یایماق اولاناغینا ییبه اولمامیشیق. آنیمسادیلمالیدیر کیتابین یاییلماماسی یالنیزجا مالی ندنلردن آسیلیدیر.

همشه منیم اوچون گرچک بیر دوشونداش اولان «کریم بی چایچی» آرخاداشیملا گنه‌شدیکدن سونرا، بو یازیلاری اینتئرنئتسل یایماق قرارینا گلدیک. یاییلاجاق یازیلار بونلار اولمالیدیر هله‌لییه:«قان گولورم!»، «قارانلیشیق»، «نمنه‌منه»، «قانقیلانقیشوو دونیا»، «باشکندین کالاوالاری»، «بوغاناق سؤیود اوره‌یینده».

گله‌جکده ایسه یاییںلاناجاق نئچه نئچه یازیلاریمیز داها واردیر. بونلارین لیستی کیتابین سونوندا گؤروله بیلیر. بو یازیلارین بیرازی هله بوتؤولنمه‌میشسه، تئزلیک ایله اونلارین دا یاییلماسینا جان آتاجاغیق.

سونلوقدا، اؤزللیکله «ایشیق» سایتیندان چوخلو تشککور ائدیرم بو فورصتی بیزلره یاراتدیغی اوچون. بورادا، هر بیر ایرماغین آخیب آخیب داغلیقلار آستی کؤهوللوکلرده اؤزونو ایتیریب، نه‌لییینی یئییب یوخا جومدوغو یئرده، گرچکدن‌ده «ایشیق» کیمی‌لر اوزاق ائورنلرین قیبیسیندان اؤزللیکله منیم تایی کندده یاشاییبدا هئچ اینترنت اولاناغینا الی أریشمه‌ین بیریلرینه چاتان ایشیقدیر. اوغورلو اولسونلار!

هابئله؛ «هادی بی قاراچای»دان، باشقاسی تانیییب تانیمادیغیم، بوتون تورک اویقارلیغی یولوندا چالیشانلاردان اورک دولوسو تشککور ائدرَک آریجا گزدیینیز دوشونجه‌لر، ایستکـلر حالالینیز اولسون دئییرم!

۱۳۹۴گولن آی.

چوخ سایقیلارلا«ایلهان تورک ـ تانهو»

دوزلگه

گولخانا سوزگجلری...1
اوزه‌یَن‌لر دوزگه‌سینده...2
یاشام آدلیقلاری 3
قودورموش بؤجک‌لر...4
سؤزلوک ایله آچیقلامالار...5
کیتاب تانیتیمی..6

«آزربایجان» واریکن
«قاشقای» ائلی اوسانماسین.
«قاشقای»لارین تیگین تین‌لرینه سونورام!

گولخانا سوزگج‌لری

آدینا قارانلیشیق وئریلن گزه‌ینجیبیین[1] گمروکونده، قاتارین یورونگه‌دن(مدار) گتیردییی تره ـ مییوه یوکو بوشالیردی؛ بیر قیراقدا، آیری قاتارین تانکرلرینه سو دولوناراق. سویون تانکرلره دول ـ بوشالی اوچون یالنیز بیر یولو وارییدی؛ اودا، تانکرین گازی شیری ایدی. آرا تانکرلرین بیریندن سویون سوزولمه‌یی، باش مهندسین گؤزونه ساتاشدی؛ یوردا‌ملی قوللوقلار بؤلوموندن بیریسینی چاغیرا. ایشچی،ـ یاخشی. ایندی بو چاغ اونون دلیینی جوشلاییم.ـ دئییبن آنبارا دوغرو قاچاندا، مهندس سسله‌ندی: یوخ! گئجدی... آز چاغدا بو ایش اؤزنله گؤرولن دئییل. تئز قاییت، بونون آدین سیرادان سیلیرم. ورینه، یئنی تانکرلردن بیرینی قوشارسیز. بلیرتی‌لرینی ایسه اونوتما، گلیب اوتاغیما، دئیرسن یازییا آلارام.
ایشچی اؤزلویونده،ـ آخ ائی، ائله تانریمدان ایدیر.ـ دئیه، سئوینجک آنبارا دوغرو یورودو: هئی جانایقوش، تانکر!...

[1] گزه ینجیک: گزه‌ندن(کوره) چوخ کیچیک اولان اوزای داشی

جانایقوش سئوینجک، ایشداشینین یانینا دوشوب، یئهین یورودو: هایمان داموجانلی! ایش بیتدیمی آ؟

- بیتدی ده!

یئنی تانکری، دلینمیشین ورینه، قاتارا قوشدولار. قاتار، اوزایا یوللانماق ایسته‌ییندە. اوزای گمی‌لریندن ایکی هادیر(قوروقچو)، قاتاری قوروماق اوغروندا، بیری دالدا، بیریسه قاتارین اؤنونده، اوچاجاغیدیلار.

باشقا ـ باشقا تانکرلردن، یوک واگن‌لاریندان اولوشان بو قاتاردا، واگن‌لارین قاریشقا تیسبیرده آلتی قیچ اولدوغو اوچون، هابئله قانادلاری، قانادلی قاریشقالارا بنزه‌دیبینه، قاریشقا کیمی بیربیری آردیجا دوزولدویونه، آغیرکن یوکلو گئدیب، یوکلو گلدیک‌لری اوچون، قاریشقا آرقیشی آدلانیردیلار. واگن‌لارین اؤنونه قوشولان بؤلوم دنه-تیم(کنترول) اوتاغی، آرقیشی سورن بورادا أیله‌شر. آرقیش ایکی گوجه سؤیکه‌نرک اوچور: بیری قارانلیشیق گزه‌ینجیبین چکیمی او قدر آزدیر، اینسان یئریدیبی یئرده اؤز ـ اؤزونه گؤیه تولّلانیر. ایکینجیسی‌ده، قاریشقا قانادی قانادلارین ایچینه یئلین دولماغیبلا.

توریاغا قویلانمیش دیرکلره باغلانان قاتار، دیرکلردن آچیلجاغی، یاواش ـ یاواش گؤیه یئلله‌نیر. بللیدیرده، گزَینجیبین بو آزجیق چکیمیندن اوزاقلاشدیقجادا، قاتارین اوچوش تووونا آرتاجاق.

دوشرگه‌ده، هر قاریشقا تیسبیر واگنون آستیندان ایکی بؤیرونه چارپازجا اوزانمیش آلتی قیچی، یئره قویلانیقلی دمیر قوللابلارا ایلیشَر. آرقیشین قالخماسینا بویروق وئریلدیکده، قوللابلارین قیفیلی آچیلیر قاتار اوزایا اوچسون. ایلک اؤنجه، گزه‌ینجیک چکیمینین آرتیق جیلیز اولدوغوندان قاتار، اؤز ـ اؤزونه گؤیه یئلله‌نیر. آردیجا یئله دولونان قانادلار، آرقیشی گزه‌ینجیک اوزریندن تورلو آرالاماقدان اؤتریدیر. سونرا گؤیده، قانادلار هئی یئله دولوب بوشالاجاق. هر یئله دولوب آتدان یئلی بوشالان بیر قاناد، قاتاری موشک یوروشو اؤنلره یئریدیر. قونماق دا بونون ترسیدیر؛ یانی قانادلار یئله دولوب اوستن یئللری فیشقیرماقلا، قاتاری آشاغی باسیب یونگول ـ یونگول، خوو اوچوشلو، گزه‌ینجیک اوزئیینه یئندیره‌جک.

یاشاییشین أیله‌ندییی گزه‌ینجیکده، سو یوخدور. یالنیز توریاغی آستیندا بوز قایناقلاری وار. گزه‌ینجیبین هریانین یوخ، هردن ـ هردن آزماز بؤلگه‌لرینی گونش توتار. قالانی او بیری گزه‌ین‌لرین کؤلگه‌سینده قارالار. ائله بوندان اؤتری‌ده، آدینا قارانلیشیق یوخسا قارانلیق ـ ایشیق گزه‌ینجیبی وئریلیب. یئر آلتی ائوجیک‌لریسه، گونه‌وَرلرینده قازیلیب. گزه‌ینجیکده بوللوجا «اورانیم» وار، بونون اوچونده اینسانلار یاخین کئچمیشدن بورادا ائوج ائله‌ییب. اورانیم ایله‌ده قاتارلارین، اوزای گمی‌لرین، هابئله گره‌کن ایلدیری(الکتریک) یوخسا ایستیلییی تؤره‌دیرلر.

***

اوزایدا آرقیش، گزه‌ینجیبین اوچونجو گولخاناسی اؤنونه وارمیش. قارانلیشیق گزه‌ینجیبی اؤزو، چوخ چاغلاری او بیری گازلی گزه‌ین‌لرین قارانلیق کؤلگه‌لرینده ایتمَسینه باخمایاراق، گولخانلار اونون اوزاییندان دیشار یورونگه-سینده فیرلاشدیقلاری اوچون، اؤزلرینی هر آن ایشیقدا ساخلاماق اولاناقلاری وار.

گولخانالارین گئجه‌یله گوندوزلری، یورونگه‌نین گونه‌وَرینده گزیشمه‌لری، وئریم ـ آرتیملارین داها چوخالداجاق. اورون‌لری گونش توتان، گون وورموش، ساغلام، بوتؤو یئگی(یئمک) سایبلیر.

آرقیش، گولخانایا گَرَکن سویو بوشالدیب یولا دوشَنه، یئرده قوشولان تانکری سیرادان چیخاردیب آنبارا چکدیلر.
گولخانا باخمانی، آرقیش سوروجوسو اوچمانی چاغیردی: گزه‌ینجییه گئری دؤندون؛ دئیرسن، دلینمیش تانکرین یئرینه قوشدوغونوز تانکر اوزایدا قالدی. گونده بونلاردان بیری دلینه‌جکمی داینا؟!
اوچمان، آرقیشی یولا سالماق دوشونونده.
باخمان، یانینداکیلارا ساری چؤندو: هئی اوشاقلار! تانکر بوشالدیقدان سونرا، سؤکدویونوز یئرین هنده‌وَرینی سورتوب یاستالدین. کئچمیش‌لردکینه تای، بیلدینیزمی؟
ایشچی‌لردن نئچه‌سی آنبارا دولوشدولار. تانکرین اوستونو کسیب، ایچیندن یاش، سولو، نایلونا بوکولموش بیر جَمدَک چیخارتدیلار. باخمان دا ایچری گلمیشدی، چیلتیک ایله جمدگین تپه‌سیندن ووردو: قارپیز یئتیشیب!...
جمده‌یی هالایلایانلارین هامیسی گولومسوندو. باخمان، بیرده چیلتیکله‌دی،ـ نلر یاتیب بو تپه‌ده؟ هوشقوش! او... هوققوش!... هاهاهاها... ـ گولوشدولر.ـ یاخشی اوشاقلار! هله‌لییه، گئجه قارانلیغی چؤکنه‌دک، بو اوخومالی قودوغو آپارین سویوق داما.
گولخانانین هر بؤلومده، اؤزل میوه‌لر، تره، کاوار بئجریلیر. گزه‌ینجیین اوچ دنه گولخاناسینا، بئش آیدان بئش آیا، یالنیز بیر آرقیش سو گلر. چوخ آشاغی سوییه‌ده سو ایشله‌نن بو گولخانالاردا قوشولان آراجلار ایچرینین بوغون، تری ایله شئه‌ین سومورروب، تانکرینه دولدورارلار. بئلنچی آرجلارین یاردیمی ایله سویون بوغ دورومدا، یوخسا شئه دورومدا، قوتولارین، سله‌لرین، میوه‌لرین، ایشله‌ینلرین کؤینه‌یینه بئله یاپیشیب داغیلاماسینا قدغنلیک یارانیر. بوغدان یوخسا تریله دولان آراجلارین تانکریندن، سو یئنیدن ایشلنمه‌یه گئری دؤنور.
یولاغین اوتای بو تاییندی، کیپ سالونلاردا آخیملی، سیخ هاوانین ایچینده آللی ـ گوللو، آیریملی، چئشیتلی بیتکی‌لر گزینمکده. هر اوچاغان بیتکینین اوزَرینه اؤزل سئزگرلر یاپیشیلیب. بونون اوچون سالونون ایچینده‌کی هاوادا گزرکن سئزگر، بیتکی‌لرین بیربیریله توققاشمالارینین قاباغینی آلیر.
آزاجیق آرایلا بیربیریسینین ایچیندن او اوز بو اوزه اؤتن تاغ، شیتیل، یئکه آغاجلارین ایرشه‌جیک اولموشو آنجاق بوللو میوه وئرنلری، یاواش ـ یاواش اسَره‌ک فیرلانیبان آشیب داغیلمازدان هر یؤنلرینی گونشه وئریرلر. بو قیلیق ایله آز اوزایدا چوخلو بیتکی بئجریلر. سو ایسه، قایناندیلیب بوغ اولدوقدان سونرا بیتکی سالونلارینا فیشقیریلیر. بوغ گؤیده گزیشن بیتکی‌لرین کؤکونه یاپیشیبان بیله‌لرینی سوسوزلوقدان ساخلایاجاق. بیتکی‌لره گره‌کن باشقا یئگی‌لر یا موادلار ایسه بوغ ایله یوخسادا بوغلانیب بیتکی سالونلارینا فیشقانیلیر. هردن‌ده یئرپَنَک، قووون ـ قارپیز کیمی میوه‌لرین گوبره‌سی، یاریلیب ایچلرینه قویولور.
بئله‌لیکده، بعضی فصلی بوستان تاغلاری، شیتیل‌لر، تره‌لر، باشقا میوه کول ـ کوسلاری، نئچه ایل یاشیل قالماغیلا، داها آرتیملی، وئریلی اولماغا، قورونورلار.
باخمان گولخانایا گلدی. تره ـ کاواری دریب باغ ائله‌ین ایشچی‌لرین ایشینه باخاباخدا، اوردان ائله سینه، سهمانجاسینا، گئنل مودورون اوتاغینا کئچدی. اوتاغا گیرمه‌یینده مودور سوردو: یئتیشدیمی؟...

***

باخمان، آنباردان ایچری گیردی. ایچریده نئچه زیرپی، پورسوق لیجیم گنج کیشی، اللرینده یاراق وار.ـ تلەسین!ـ او دئدی.ـ یاراقلارین دوز ایشلمەییندن لاپ آرخایین اولاق. بو گدەلر دئییر گئجه یئتیرەلی قارپیزی اسکن ائدەجەییک...

گنج کیشی‌لردن بیری باش ـ قولاغین اویناتدی،ـ تانری، گۆر نه پینتی ایشلرله اۇیوتلەندیک بیز... چیت چیت چیت... ـ دیلی ایله ائلەیندە، باخمان سؤزونو کسدی:

ـ مایماق، بئله زادلارا، دەیر وئرن اولوسدور دا. آخی آدلیم آداملار اؤز آندیرـ سووخالاریندا، یازیب یاراتدیقلاریندا، اؤزلریندن توتوب یاشادیغی اؤلکەلردن، چاغلاردان، آجیبان شیرینلرەجن، چوخلو ایز قویوب گئدیرلر دا، داها نەیه گرکدی بیر سیاستچی‌نین، بیر بیلمجی‌نین، وارلیغی دلی ائدیجی بیر شاعیرین اؤلدویوندن سونرا بئینینی سؤکمک؟...

ـ هه...دئمەلی...ـ او بیری سؤزو اوزالداراق دئدی.ـ سؤزلرین سونو شاعیرلره چاتیر.

باخمان بایاقکی سؤزونه آرد وئردی: اویسا، بئله حاضیر زادلاری اوخوماق بئیین‌لرده درینلیک یاراتماز. ندن، سن اوخوجویا، سن ائشیدەنه، سن... ایشیق یولو قویولماییر، یانی داها یول ـ یؤندم قالمیر دوشونجَن آچیلیشا. کسین، بئلنچی‌لرین اؤزو یازیب ـ یاراتدیغینی، اؤزو دئدیینی اوخویوب دینلەسن، بئینینوه دوغال یؤن وئریلمک اوچون، داد ـ نعشه اوچون، آرتیق تاپماجالار، آرتیق یؤنلر قویولوب قویولار دا. دوغال یازیلاردان گئنیش باخیش، انگین دوش، دوشونجەلر سئزمک اولار. دوغال یازیلاردا ایستر ـ ایستمز، بیلرـ بیلمز، قورتولانی، یازیچی‌نین اؤزونه گیزلین گوجویله، یئنی دوشونجەلرین، یئنی تؤرەدیجی‌لیین یارانماغینین ایلکەسی تؤکولوب، بونلارین بوتونو اؤز یئرینده، شیرین أیلەنجەدیر.

ـ آنجاق اؤلو بئیین‌لردن چیخانلارین چوخو آنلامسیزدی...ـ یئنه بایاقکی چیمخیناراق دئدی.ـ چرندیدی؛ هله ـ هله باش تاپیلماز نسنەلر. سانکی تانری اؤلولرین بئینیندن چیخان بیلدیریش‌لرده گیزلەنیب، بولماجا یوماغی پیتلاشیق. بئله زادلارین شیرینلیی اولسادا، اونو، بیرجه تاپماجا تاپان دادار. قالانین واختی یالان یئر کورلاناجاق. بوگونکو ارینجک اینسان الیندەکی بیلگلی‌لری ایشگیل ایله، یئنیدن دوشونمک ایله گونجل ائدیب گوندَمه سالماغین ورینه، اؤلو بئینلردن چیخان بیلدیریشی(بیلگی) اؤز بئینینه کؤچدوروبن اسکیلیب چوروموش دوشونجەلرله چالیشسیز یاشاماغا بلگه وئریر. بئلەنچی ایشلر بئجریلیک، اؤیرەتیم قانلیسیدیر. بئجریلیک گوجونه اینسانلارین بئینین سؤکوب اونلارین گیزلین پاسلارینا ال یئتیرمک، کؤکوندن یاساسیز، اخلاقسیز بیر داورانیش...

ـ یاساسیز بیر ایش بیلیرسنمی ندی؟ـ باخمان اونون سؤزون کسرَک دئدی.ـ یاساسیز ایش بو دونیادا هرزادا آنلام تاپماق یوخسا آنلام وئرمکدیر! بوندادا یاساسیزی، بو دونیایا آنلام باغیشلاماقدیر!

ـ دئمک اولار بو ایشلری یارادان دا بەینمیر؟

ـ بەینسەیدی ایلکیدن هر گیزین آچارینی بشرین قریزسینده قویاردی. اوندا اینسان دونیانی گۆرن کیمی تانییاردی. یالواریرام ال چکەسن بو زهلەسیز فیلسوفـیانالیقلاردان!

ـ منجه اؤلولرین بئینینی اسکن ائتمک بئجرگیسی چیخاندان بری، اینسانلارین تؤرەدیجی‌لیی‌دە، قاباغینا سد

وورولموش چايلار تايى آخيمدان دوشور. بير يئرده گؤل ووران دورقون سولارا بنزر قوخوماغا باشلير؛ ندن، بو گؤله تؤكولن آرين سو دئييل، دوشونجه‌لرين چيركيدى.

- بو گونكو يازيچى‌لارين، دوشونجه بيليمجى‌لرين ده چوخو، بيلديكـ‌لرين، دويدوقلارين يازميرلار كى آخى...- كيشى‌لردن باشقاسى دئدى.

باخمان ديشى ايله بيغيندان قوپارديغى كورن توكو تامسيندى: بعضى دوشونجه‌لرين كؤكو بئيين‌لرده دئييل. سانكى بير ايرشه‌دير يارپاقلارى تورپاقدا، كؤكلريسه گؤيده! بئله دوشونجه‌لر دوزده اولسا، اولوس اوچون، اؤنجول اولماق اوچون، حاقق ـ عدالت دئييلن اوچون ده اولسا، كؤكلرى ائشيكدن سو ايچديكـ‌لرينه، موندارا چئوريليرلر. بونلان بئله، بو شيرتيق - پينتى دوشونجه‌لر بير بوجاقدان آلقيشلاماليدى. نييه‌سى‌ده؛ هر كؤكلو زادين، اؤز كؤكونه قاييدانى كيمى، بو دوشونجه‌لرده اؤز كؤكـ‌لرى، يانى پينتى، شيرتيقلى چاغا اويار اولمالاريدير. ايندى بيز بو گونكو يازيلاردا، دوشونجه بئجريلرينده ميندارليق گؤروروكسه، باخيشين سؤيله‌ينده سوچ يوخ، ترسه‌سينه؛ موندار دوشونلرى يارادان چاغداشين قيناماليييق. اسكى اينسانلار يانار داغا باخيب دئييرميشلر: اود تانريسينين سارايى او يانار داغداكى آلووون ايچينده تيكيليب! اود پوسكورن داغ اولماسايدى، هاردان اود تانريسى اورادا، آلووون ايچينده سارای سالا بيلردى؟ بو چاغين دوز يازيچى‌لارى، سيز دئميش، دوغرو دوشونجرلرى‌ده، بو اولايلارى سئزَرَك، شيرتيق سؤزلرى، پينتى دوشونجه‌لرى گيزله‌ديرلر.

ـ حاخ وئرمه‌لييك سارساقلارا!ـ اوياندان سسله‌نيلدى.

باخمان، تئزـ كيمدى بو سارساق دئييلن؟ـ سوسانلارين دينمكـ‌لرينى گؤزله‌مه‌دن اؤزو يانيت وئردى: ترسه ايشله‌دن! كيم نه‌يى ترسه ايشله‌ديرسه او سارساقدير.

آنباردا شاققاواتلى، ديزيق(زيرپى) كيشى‌لرين هره‌سى اؤزونو بيرزادين اوسته ييخاراق هردن هردن بئله‌جه تارتيشارديلار دا. كورن سققللى باخمان آزجا دوشونجه‌يه جومدوقدان سونرا آرتيردى: ائله اؤلو بئيين‌لرين كافتارى دا كسين، بو، هرزادى يئييب - ايچيب، ياتماقدا گؤرن، موفته سئونلردى. اونلار اوخويوب، يازيب، پوزوب، دانيشسالار دا، بيرجه يالتاقليغى گوجلنديريب‌لر. بئله‌نچى يالاق كيمسه‌لرين هئچ تور يارادیجيليغى اولماز. اولسادا، نسنل كئف سئومكـ‌لرى، گنجله‌شركن، تؤره‌ديجيليكـ‌لرين باتيراجاق، ياشلانديقدان سونرا، آيينسالار دا، يارادیجيليقلارينى اؤلو گؤره‌جكـ‌لر. كئچميشده اؤزلرينى اوتارانلار، بيليمى يانسيلاياركن بوش - بوش كاغيذلارا گووه‌نيب ايناناريميشلار. ايندیسه، همن كيمسه‌لر اؤلو بئيينلردن بيلگى چيخارديب اؤز بئيينلرينه كؤچدورمك ايله، بيليم آلانلاريندا، سياست آلانلاريندا فلسفه‌جه‌سينه وارلانيرلار!

باياقدان باخمان ايله دالاشان،ـ هه.ـ دئدى.ـ جينايت، جينايتچيلرى فيلسوف ائده‌ده بيلر!...

گولوشدولر. كيشى سؤزونون آردين توتدو: اونلارى - جينايتچى‌لرى ـ وارليغين دوز اولونماسينين جاندان كئچنى- ده ائده بيلر. گرچكچى‌لر يالتاقلارا قارقيش ايله باخيبلار. اؤزلرى فيلسوف دا اولسالار، يالاق اولماق اللريندن گلمه‌ييب. اولادابيلر ائله بوناگؤره يالاقلارى قيناييبلار. نه ايسه يالتاقلار ايله آنمازلار، بيرده قورخاقلار سانكى بنزين، هم آرابادا، هم ده اوچاقدا يانار. سياست تاريخى كئچميش‌لرده، بو قاتلاردان گوج آلميش. يئرى‌ده اولوب

عدالت آدلی گؤرونگو(فنومن)، آدلانمیش بو ایکی قاتین گوجونه یاشاییشی شیرین ائدیب؛ آنجاق بو شنلیک آرد تاپماییب. نییه‌سی‌ده، عدالت باشی داشلی‌نین تملی تؤکولنده، یالتاق ــ آنماز قاتیندان تؤکولمه‌سیدیر.
ــ باخین.ــ باخمان دئدی.ــ بو قونشو گزه‌ین‌لرین بیرینده، بیر اؤلو بئییندن، دایناسورون یاغیندان نئجه پلاستیک قئیریلرین بیلگی‌سین چیخارتمیشدیلار.

ــ اوندا منده دئییرم؛ بیز پلاستیکی قوشلارین سودوندن قئییره‌جه‌ییک!

ــ هاهاها... ـ یئنه گولوشدو زیرپی کیشی‌لر. اوندا باخمان،ــ هاه...!ــ دئیه یانسیلادی یولداشلارین.ــ دونیا بیلیر، بیز اوغرو بیلیمجی‌لریک! آنجاق دایناسور یاغیندان پلاستیک تؤره‌تمه دوغرویدو بالاسی! دایناسور تاپانمادیلار، بیر حایوان تؤره‌تدیلر اونون یاغیندان بودور؛ بیزیم قاتارلارین قانادی قئیریلیب.

***

باشقا بیر آنبارین لاپ اتک قاتینین اورتاسیندا، اوستونه جَمدَک اوزادیلمیش تختین سول یانیندا گولخانانین گئنل مودورو آداملارییلا، ساغ بؤیرونده ایسه باخمان‌گیل، اوزمانلاردان آزجا دالیدا، تختین باشینا هالای چکمیش‌لر. جَمدَیین بئینینین بیلگی‌لری اسکن اولوردو. ایللر ایدی؛ اوچونجو گولخا ایشله‌ین‌لری، اؤلموش اؤنملی اینسانلاری اؤلن گون، ایلکین گیرَوه‌ده، سیندن(گور) چیخاردیب، بئیین‌لرینین جانی سولو‌ـ سولو، اسکن ائدیردیلر. اسکن اولان بئییندن چیخیلان بیلگی‌لری، بیلیمی، آیریملی قورومملارا، جرگه‌لره، سیاستچی‌لره، اؤزلده فیلم ایشله‌ینلره، قوندارما شاعیرلره، سارای شاعیرلرینه، سارای بیلگین‌لرینه و... ساتیردیلار.
بایاق او بیری آنباردا دئییب گولوشن زیرپی کیشی‌لر ایکی اوچ یئره بؤلونوب. بیرازی گولخانانین ایکینجی قاتیندا، ایشیقلیق باجاسینین یؤورِه‌سینده. الی یاراقلی، نرده‌لری هالایلاییب قوزغون باخیشلی، اتـه‌یه گؤز زیلله‌ـ میشدیلر. اسکن ایشی دوز باجانین توشوندا باش وئریردی. بوتون گیریش ــ چیخیش قاپیلارین آغزینا، بئله‌جه، کئشیک قویولموش. او ساهاتلار دا کیمسه‌نین حاققی یوخیدو آنبارا دولانسین، گئنل مودورون ایسته‌یی ایدی بو.
آشاغاداکیلار دؤرد گؤزلو بیلگی‌سایارا اویموش. بیر آزی، اسکنین اؤلو بئییندن نلر تاپیرکن مانیتوردا سؤزجویه یوخسا گؤرونتویه چئویرمه‌یینه دوشونوردولر. لاپدان، اؤفکه‌لنمیش باخمان توپانچاسینی چکدی. یانینداکیلاری گؤستَرَرَک کئشیک‌لره چیغیردی: هایدی بونلارا آتیش...!
هامی یئریندن چاخناشدی. بو قات ــ قاریشیقدا، بیردن، باخمان ایله نئچه‌سی بیرلیکده، اؤلو اوزانمیش تختین آلتینا زوْیوشدولر. آیاق اوسته قالمیش بی‌لر چاشقین دورومدا، هابئله اوسته‌کیلریسه هویوخموش، نه باش وئریر بیلمزلیینده، بیر آن باخمانین بویروغویلا توفنگ‌لری اتکده‌کیلرین اوسته توتدولار. بئله‌ده، اونلارین توفنگ‌لری، آشاغییا دوغرو هر کیمسه‌نین اوسته توشلاندی، او کیشیدن، باخمانین الی ایله دوزه‌لمیش سیلاحین بئینینه بیر آتیش آماجی وئریلدی. کئشیک‌لریسه، ماشایا اؤزلری بیلمزدن توخوندوقدا، اتکده‌کی‌لری قورشون گورشادی یئره سردی. اونلار ییخیلا ییخیلدا، باخمانگیل تختین آلتیندان ایکی ــ اوچ نفر باجانین آغزیندا دوران کئشیک‌لردن، قورشونلادیلار. یوخاری قاتدا دوران کئشیک‌لرین یاراغی داها ایشلمه‌دی. ندن، او یاراقلارین آنی‌سینا(حافظه)

یالنیز بیر آتیمین بویروغو، باخمان‌گیله ساریدان وئریلمیشدی. باخمان تختین آلتیندان قالخدی: یاراقلاریزی آتین. یئنین آشاغی!

شاشیرمیش کئشیک‌لردن بیریسی آتدی باشینا سسین: بوردا نه باش وئریلیر، دانقیر پیستیکلی؟!...

- یاراقلاری آتین، ائنین آشاغی. هرزاد بیلله‌نه‌جک.ـ باخمان یانیتلادی.

کئشیک‌لر، باخمان‌گیل الـله‌شدیرن توفنگ‌لری آتدیلار. باخمانین توفنگی الینده، اوزو چیخیشا ساری یئریدی: ایندی سیز، بو اؤلونن نئچه کیشییه، قانلی سایلیرسینیز...

- قارقیش سنه. دانقیر کؤپک... نه اویون بزیییبسن؟!

کئشیک قیشقریب باخمانین اوسته اوزولموشده، باخمانین یولداشلاری بیله‌سین یاخالادیلار.

- بیز هامیمیز ائلین پاسین آچماقدا، تاخای(قوندارما) سیاستچی ایله تاخای بیلگین، قوندارما شاعیر یاراتماقدا، هابئله، اسکن جینایتینده واریدیق. هامی بیلردی بو جینایتدیر آنجاق کیمسه دالی چکیله‌نمیردی. ایندی، بو اؤلولر بیزه بلگه‌دیرلر سوروملولارا سوراق وئرک، بونلار جینایت ائتدیکده، بیر- بیرلرینی قیرییبلار...

- آه قارقیشیملی!...

- قارقیش دئمه! باخین، بو تاساری ایلکیدن سیزه دئسه‌یدیم، هره‌نیز بیر پورچوملا، یا اؤلن‌لردن قورخماغیلا، گؤیوللو اولمازدینیز. من سیزی یاخشی تانیرام. ایندیده بوردا، سیز، هره‌نیزه اونلاردان بیرینی اؤلدورمسه‌یدیز، بیزی لووا وئره‌جه‌یدیز. ائله‌می؟ ایندی الینیز قانا باتیب. امکداشلیق ائدرسیز بوتون جینایتلری اؤلن‌لرین بوینونا ییغیب، پینتی ایشیمیزدن ال چکریک، اولدومو؟!

ـ قارقیش سنه سارساقلار به‌یی! چیرکین ایشلریمیزی باشقاسینین قانییلا یوماق نئچه جایلانماقدی آخی؟

ــ نئچه مایماغین قانییلا، نئچه سارساق جایلاندی، یانی بو...!

ــ اؤلولری نئیله‌یجک‌سیز...؟

ــ دئیین‌لری وار!

ــ هئه هئه هئهئیی، هئهئی... دئیین‌لری وار آ؟!...

ــ هه... یانی دئیین‌لرینده اؤزلرین اوت ــ آلاغا، حئیوانلارا چیخیب‌لار! سیزینده بئله بیر دئیینینیز وار، آنجاق، سیز اؤلمه‌ییبسیز هله!...

***

باخمان‌گیل هفته اوزونوندا، اؤزلرینی ارینجک‌لییه ووروب، ایشلرینی یوباتدیلار. آینی گون، ایشلرینی قاباغا سالماق پورچومویلا، بیرلیکده، گولخانادا قالیب، گزه‌ینجیک اوزرینه ائنمه‌دیلر.

آچیق هاوادا بیتن قارپیز تاغلاری یئکه اولارسا، ترسینه گولخانا قارپیزلارینین تاغی کیچیک، بئش - آلتی یارپاقدا. آنجاق قارپیزلار اؤزلری چوخ نیققیردی. قارپیزلارا ایسه سئزگن باغلاییردیلار سالونون هاواسیندا توققاشمادان فیرلاشسینلار.

باخمانگیل بو یئکه قارپیزلاردان یاریردیلار؛ قارپیزین هره‌سیندن بیر دیلیم گؤتوروب، جمدک‌لری قارپیزین ایچینه

قویدوقدان سونرا، قارپیزین قابیغینی یئرینه باسیب تیکیردیلر. نئچه گون اؤتموشدن؛ قارپیزلار، اؤز ام اولوب(اؤزلرینی توختادیب)، یاریلمیش گؤودەلرینی ساغالدیب، یارالاری داها بیتمیشدی. هابئله، قارپیزلار ایچلرینه قویولان جمدەیین ات ـ سوییونو سومموروب یئییردیلرده.

قارپیزلار دریلیب واگن‌لارا یوکلەندی. هر واگنا بیر تن آغیرلیغیندا، بئش دنه قارپیز! میوه یوکلو قاتار گولخانا قونقاسیندان(دوشرگه) قوپجاغی اوزایا یئللەندی؛ سونرا گزەینجیبین اوستونه ساری اتکـلییه. باخمان، دیشاردا اوزای گمیسی ایله آرقیشی قورویاجاق اوزایچینی چاغیردی: ایشی دوز باشا چاتدیر، هادیر اول!

اوچمان باش اوسته دئییب، آرقیشین آردیجا اوچدو. گزەین‌جیک گؤیونه گیرَنده، اوچمان اوزای گمیسین قاریشقا سیراسی قاتارا یاخینلادیب، قاپیسن آچدی. گمینی بوراخدی. اؤزو هوپبولدو. گمی‌ده، اؤزونو واگنلارا سورتورکن، دولاشاـ دولاشا، قانادلاری سیندی، پارتلاییب داغیلدی. قاتار دنگەدن چیخدی. ایلان کیمی گؤیده اؤز جانینا دولاشدی. نه ایسه ازیلیب بوکولر اولدوسا، اونون هئش چاغ داغیلا بیلمەین یؤنەتیجی بؤلومو، چکیم اولمازلیغیندان اوزایلارا آزا بیلەجک قاتاری چکیب یئر آلتی کندین اوستونه چیرپدی.

***

گومروکده، جانایقوش، جرگەسینین اؤنونده، اوچمانلا اوزـ اوزه گلدیلر. جانایقوش اوچمانی باغرینا چکدی: یاشاسین اوچمان بەییمیزی. بوتون سوراقچی‌لار گمینین اووخلاری اوچوشان گؤیه گئدیب. ایندی بیلسەلر سن، گمی ایچیندن دیری چیخمیشسان، گئری یئنەجکـلر!... هە، اوچمان، باری دئییرم، اؤلو یئیَن قارپیزلارین واگنون، گمی دوزگون ازه بیلیبمی یوخسا...؟

ـ ازدی!... آرقیش، قارانشیغین اوزئیینه دوشَرَک سانمیرام قارپیزلارین بوتؤوو قالمیش اولا.

جانایقوش هؤولسک، یولداشلارینا دوغرو چؤندو: چوخ یاخشی، اوشاقلار! باخین، بو قارپیزلاری قاتارین اؤزونه دولاشماسی ازیب، بیز بونلاری حیوانلارا یئم یوللادیق؛ تلوزیوندان گلن‌لره بئله جاواب وئررسینیز!... اولدو؟...

جانایقوش، یولداشلار هنینی آلاندان سونرا،ـ دی داغیلین!ـ دئدی.ـ هره اؤز ایشینه گؤروم، هاها!

اوچمانین ایسه چیینیندن چالدی: آی ساغول، یاشاسین بیزیم اوچمانی، ایشنی بەیندیم داینا!

ازیلمیش قارپیزلار، باخیشدان اؤتولندن سونرا، شاغیلیغا گؤندەریلدیلر. اوردا، تیراختورون چؤمچەسینده بیرـ بیر، دییرمانا آتیلیردیلار. شاغیلارین آغزی سولاناـ سولانا، وایسینیردیلار: اده، بو قارپیزلار نئجه ده گؤزل یئتیشمیش ایمیشلر. باخ بورا هئی، حئییف! گؤر نەده قیرمیزییمیش!

ایشچی‌لر ماللارا یئم قاتاندا، آل ـ قانا بویانمیش سامانا باخیب گولوردولر: اینکـلرین، بو آخشام کئفیدی، بال سامان یئیەجکـلر!...

اینک ـ اینک ده دئینده، یئکه یاپایجان(روبات) اینک ایدیلر. بیر باشدان یئمی اینەیه تای، یئییب، او بیری باشدان ایسه سوده، بعضی قاچاق بؤلوملرده ایسه قانا چئویریرلر!

***

یاساوول‌لار ایشچی‌لرین یوخ اولماسیندان دولایی، اوچونجو گولخانایا گلمیشدیلر.

ـ باخمان! بورادا اؤلن‌لرین، اؤلمکـلری ندنینه، اؤیودویون اولای توتاق دوزدور. یاخشی، ندن اوندا قارانشیق گزه‌ینجییه سوراق وئرمیردینیز؟

ـ یامان سارساق‌یانا سورودور، بو. بللیدیر دا، اونلار بیزی اؤلدورردیلر. بیز هله اؤوینلره کیمی، یانی سیزه سوراق وئرَنه‌دک، ائله بیلیردیک، اونلار هامیسی، بیربیرینی قیریب قوتارماییب، قورخوردوق، دوشونوردوک دینسَک، بیزی ده قیراجاقلار.

باخمان، سوروجونون دونوق، اؤتکون گؤزلریندن آزاجیق چکینیب، کسینلیک ایله آرتیردی: دیری قالماغیمیزا، هئچ گیرَوه وئرمزدیلر، اینانین! اونلار، دوشوندویونوزدن داها چوخراق دانقا...

ـ یاخشی. باخمان بی، به جَمدَکـلری نییه اؤز باشینیزا دارتدیریب، حئیوانلار یئدیتدیردینیز؟

ـ اؤز باشیمیزا دئییل! آنا یاسانین اوزویله کیم جَمدَیین تورپاغین ورینه(یئرینه)، حئیوانلارا یوخسا اوت ـ آلاغا پای چیخسا، آزاددیر.

ـ یاخشی؟!ـ سوروجو دئدی. ـ قارپیزا، اؤزوده سورومولولارا بیلدیرمزدن؟!

ـ دئییرسن نئیلردیک؟ قارپیزلارا جیی(ویتامین) گره‌کیردی! اؤلولرده قوخویوردو. او اوزدنده بیلمیردیک دوشمنچیلیکـده اورتاق اولانلارین هامیسی قیریلیب یا یوخ. دئدیمدا اونلار ایسته‌میردی بیز چوغوللوق ائدک. ائتسه‌یدیک خیت!... بوینوموز گئدردی!

ـ یاخشی، اوندا اؤلولری بو یؤندم ایله قارپیزلارا یئدیزدیرمک ساغلام ایش دئییل؛ بو ایکینجی سوچونوز!

سوروجو ائشییه چیخجاق،ـــ یاخشی تئز یاراقلارین اللـه‌شدیریلمیش تیکه‌لرین، ساچای(قوندارما) بئیین‌لرین کورلاییب آرادان آپاردیق... ـ باخمان یولداشلارینا دئدی.

ـ هامیمیز وجدان اینجیگینده اولانلار، ایسته‌ییردیک میندار ایشلریمیزدن بیر تهر قاچاق، هانسی یولدان قاچسایدیق باج وئرملی ایدیک. آنجاق بو یولدان قاچماق باج وئرمه‌میزی یارییا اندیردی.

***

یارقی‌دا،ـ بیرینجی سوچلانانین، سایی اوچ گولخانانین باخمانی، گولخانا قیرقینیندا ایشلر باشی اولماغینا، هئچ بلگه تاپیلماییب هله‌لیک.ـ یارقیچی دئییبن آرتیردی: آنجاق بو آدام، ائله‌دییی آیمازلیق‌لارا، یاساسیزلیق‌لارا گؤره، اونو سوچسوز ائدن بلگه تاپیلماییـنجا، ایشسیزلییه محکوم اولاراق گزه‌ینجیین قارانلیق، گونش توتمایان اوزونه سورگون اولاجاق! دؤولتین، هابئله اؤزل شیرکتـلرین حاققی یوخدور بو کیشییه ایش وئرسین. یالنیز، سوچلانان اؤز وار بئجریسی ایله، اؤزونه ایش یارادا بیلر.

سونرا یارقیچی آرتیردی: بو، قیرقینین سوراغین وئرمکده گئجیکن، اؤلدورولن‌لرین دئدیینه اؤز باشلارینا عمل ائدن ایشداشلاری دا، سوچسوزلوقلاری اوچون آیدین بلگه اؤده‌مه‌سلر؛ اؤلن گونلرینه‌دک، ایشلرینده قالیب، امکلی اولمازدان یاشار ایشلَمه‌یه محکوم اولورلار!...

سون

اوزه‌یَن‌لر دوزگه‌سینده

ـ یوخ!.. اولماز.ـ جیمهور باشخانی، خانیلان بی دئدی.

پاشا(ژنرال) باهادیر هر اوزده باشخانی قاندیرماغا چالیشجاغیدی: بی!... یالنیز دؤکتور جانهای، آنجین بی ایله، دوزه‌لیشه بیلر. یاخشیدیر دئییم، یالنیز بو جانهایدیر بیزی، پورفسور آنجین ایله بیرلشدیره بیله‌جک.

باهادیرین سؤیله‌دییی خوجا آنجینین دوغرو آدی، آنجین دئییل. آنجاق بو آدامین آرتیق اوسلولوغوندان دولایی بیله‌سینه آنجین، یانی جین بویدا اوسلو، آیری سؤزله: جین آنلی یوخسا جین عاغیللی آدینی وئرمیشدیلر.

ـ او ساتقیندی آنجاق. او، بیلیمین یادلارا ساتیب!ـ جیمهور باشخانی بایاقکی سؤزونه گلَرَک.

ـ بو یالاندی، ساتماییب، ایشله‌دیب! آنجاق هامیسین یوخ. بئله ایشلر، سورگون دوشن‌لرین دوغال داورانیشیدیر، بونو بیز...

ـ او، اؤلکه‌یه قاییتسا، منیم ائلیمین شاققی سینار!

ـ آه... باشقان خانیلان! اولوس، ائل، بئله زادلاری گئج آنار. الیمیزده گئنیش مطبوعات واریمیز. چوخ تئز جانهای بەیی، ائل گؤزونده، بیر ایگیده چؤندرمک اولاسی. بو ایشین کؤکونو اؤزگه آماجلاری تؤکوب. اولوس چوخ تئز بئجرییین ساتان ایله باریشار. جانهای، اؤزگه‌لره ایشله‌ییب، هه. بونسوزدا هئچ یوردا ایسته‌نمزدی. او، کئچینمه‌یین‌دن گؤره، زوردا قالمیشین بیری. بیرده، ائلین چوخ ایسته‌ین، اونون دووارلار دیبینده آج اؤلمه‌یینین قایغیسیندا اولا گرک. اولوس اوغروندا، گرک هئچ سئومه‌دیک‌لرینه، ایپره‌ندیک‌لرینه بئله بویون أیمیش اولاسان.

اؤلکه‌میز گئنیش بیر وارلیقدی. بیزیم هله چوخ بؤلگه‌لریمیز وار؛ اوتسوزـ سوسوز اولدوغوندان ییغینجاق سئومه‌ییب.

ـ باهادیر! او اؤزون ساتان جانهایدان واز کئچین. بیلگین‌لری، اوزایچیلاری توپلاییین بیر یئره، دوشونون. گؤرون او قودوز کیشی هانسی اوزایسال یابانا، بیرتیجی تامویا هورکوب. من بو ایشه آرتیق بوججا قویورام قوللوغونوزدا، سیزسه...

ـ ایشی یوخ باشخان، بیز دوشونریک. جانهای بی‌لریندن باشقاسینا آنجاق یولوموز چاتمایاجاق یئنه. بیرده، من اولوسدان ساری اونلارین حاققینا یاساوولام، بونو آنیمساتماق اؤزـ اؤزونه یادیمیزا سالیر: بیزیم هئچ حاققیمیز

یوخدور؛ یول ـ یولاجاق اولان یئرده، بوججانی اوز دئدییمیزه، اؤز اؤتکمیمیزه قوربان ائدک. آنجین بی‌لرین، اله گئتیره‌مه‌لیییک. اله گئتیرسک، بوججانی ایشلره توو باغیشلاماغا، ایشله‌دریک...

***

اوزه‌یَن‌لر دوزگه‌سی، انسانلارین اوزایلاردا بولدوغو، تیریلیونلار گزه‌یَندن، گزه‌ینجیک ایله اوزای داشلاریندان، آغانلاردان اولوشان بیر وارلیق آلانیدیر. اوزه‌ین‌لر دوزگه‌سینده نئچه‌لرجه بؤیوک هابئله کیچیک گونش وار. بو گونش‌لرین دؤرد یؤوره‌سینه آزبان چوخ پیتلاشیق گزیشن تیریلیونلارجا اوزای اَرپ‌لرینین(جئرم) بعضی‌لرینده، بیرکاج سوی‌لار، اولوسلار یاشاییش قوروب.

باهادیر، جیمهور باشخانی، خانیلان بهیین گؤیلون اله گئتیردی. باشقا گزه‌یَنجیبین اوزاییندا، جانهایین فیرلاق ائوینه اوچدو.

جانهای، سئومیردی اؤلکه‌یه، دؤنسون. او، آچیقجا،ـ هارادک دؤکتور خانیلان کیمی یالتاقلار، اؤلکه‌میزه جیمهور باشخانیدی، بو تورپاق، قرهجه باسمیش زمی قالاجاق.ـ دئییردی.ـ اورا، قاچاق بیتیرجک یالنیز. نییه مندن ال چکمیرسیز گرچکدن؟ قورخورسوزمو بیر باجاریق آرادان گئده؟ بونون قورخوسو هاردا؟ بونون نه‌یی یئنیدیر آخ؟ مینلرجه یئته‌نک ـ بئجری آرادان گئدینیر، من‌ده بیری.

ـ جانهای، یالتاق ایسه دوغانین بیر آزیدی، ایندی یاریسی اولوب!ـ پاشا باهادیر ساوونوردو. او، دؤکتور جانهایی یولا گئتیرمک اوچون، داها آچیق دانیشدی: یالتاقسیز سیاست سینار! سنین گوجون وارییدی یالاقلاردان قاچا بیلدین. آنجاق، اوردا، چوخ اویارلی اوغلانلار، یارارلی کیشی‌لر، خاتین خانیملار وار؛ اولوبلاردا، ائل ـ یوردوندان اؤتری حاقسیز اؤلمه‌یه بویون أییب‌لرسه، گزه‌یَندن اوچوب چیخماغی اؤزلرینه بؤیوک مان بیلیب‌لر. خوجام جانهای، بیر گولوستاندا بیتن چیچک‌لرین بوتونو او گولوستانلی‌دیر...

ـ آه... بسدیر.ـ دئیه؛ دؤکتور جانهای تاخ ووروب یئریندن قالخدی: تورک‌لر همشه گؤزل ـ گؤزل سؤزلری دانیشماغی بئجریبلر. فلسفی یؤنه‌لیب‌لرسه فلسفه‌سیز یاشاییبلار. هر هانسین دیندیریسن آتالار سؤزوندن بیر داغارجیق فیلسوفدورلار. آنجاق ایشه گلنده هئچ نلری یوخدور بو داغارجیق فیلسوفلارینین!

باهادیر ایسه، جانهای ایله بیرر آیاغا قالخمیش، بایاقکی سؤزونو ده‌یرله‌مک ایسته‌دی: بئله گولوستاندا، آلاغین یئری اولسادا، کوزـ کردینی، آرخ ـ بره‌نی، سئل ـ سو قاباغیندا بیر چیملی تورپاق کیمی برک ساخلاماقدان اؤتریدیر. سن، تورپاغا قوللوق ائدیرسن، یالاغا یوخ! یالاغین پرچمی، اؤتری یئللره اسر. بیلیرم آدیوی اؤلکه‌ده پیسه چیخاریبلار آنجاق...

ـ بو دوز! دوز سؤز؛ اوره‌یینده چیپچینان، بیر چای اوستوندن، بو یارقاندان او یارقانا کئچن، ایپه باغلانمیش تاختا یولدور، دوز سؤزونه باش أیمه‌لییم. نه ایسه، من یوردومو دانمیشام...

ـ سنه داندیریب‌لار جانهای. منجه، اؤنملی بو دور: اولو کیشی‌لرین شیرننجی آرتیق باریشی سئومکدن داشیر...

ـ یوخ پاشا... سورون تئیخا بونلار دئییل. سورون منیم نئچه ایللردی داها آنجین خوجایلا امکداشلیق ائتمه‌یی قیراغا قویماغیمدیر. بو سیناودان باش اوجا چیخانمازام، خوجانین زهله‌سین داهادا اؤزومدن آپاررام. گرچه‌یینده،

آنجین کیشی قانیما یئریکله‌ییر. هامیدان سارپ، چتینی‌ده بویودور: کیمین یولوندا؟ لاپ بئله آچیغی، من، یالتاغین، ساتقینین ایسته‌یینه اؤزومو سیندیرماغی، اَن باش آلچاقلیق بیلیرم!...

ـ آه... گنه ده، یئنی سورون، گنه ده یالتاقلار! قارقیش بو یالتاقلارا. شاعیر دئییر:

بوغاناقدا نایلون جمده‌یی

قان شپه‌سینین

هئچ اوجقاری یوخ یالتاغین

ایچریسینده هئچ یاسامی یوخ

یاسالارا سایقیلی قالسین

تایمازلیغا آنلامی یوخ

گوجو قوشوللارا باغلانانین...

ایندی، من بو سورونلاری یوخ، بو پورچوملاری اومورددوم جانهای. آنجاق، هر امده هر دورومدا، یالنیز، سن اونون چالیش یئرینی، هابئله دیلینی بیلیرسن ده!...

ــ یالنیز ائله‌یه بیللم، نئچه ایل بوندان اؤنده، بیرگه اولدوغوموز چاغلاردان سنی سوراقلی ائدم، اودا یوردومون...

ــ یوردونون بویاق ـ بویاق ائللرینین اوغروندا، یوخ قارداشیم! بو یئتر دئییل جانهای. بئله زادلاری ائله یاخشیدیر ساخلاییب اؤزگه‌لره خرج ائدسن. بیز داها بوندان آرتیق کیچیله‌نمریک. ایستیرم سنه آندیرام داها، حاققین یوخدور یالتاق سؤزجویون دیلیوا گتیره‌سن. آخی بو اویونلارین یالتاق اویونودور ائله.

باشجیل باهادیرین چالیشلاری بیتمز قالیردی. سوندا، اؤفکه‌لیکن أیلشگه‌دن قالخدی: جانهای، دئمه‌لی سئویرمیسن، ائلین، یئنه دوشمن‌لره ال آچا؟ نئیلک. آنجاق بیر سوروم وار: سن، یاد ائوینده، اولوسونا گولن‌لردن اسکیلمَزمیسن؟

ـ آه، قارقیش اولوسا. آز اولوس ـ اولوس دئ کیشی... منیم اولوسوم یوخ!

آنجاق بیلیمین وارییدی! سن بیلگی گؤرَوییدین سکی!

ـ منیم بیلیمین گؤرَوی اینسان دوزه‌لتمک، باریش قوروب گرچه‌یی آلداتماق دئییل.

ـ هن، دئییل! آنجاق آجلارین قارنین دویورا بیلردی گرچه‌یی دوشونسون‌لر.

ــ اوندا ندن سیاستچی‌لر ایسته‌ییر منیم گؤزومله آغلایا!؟

جانهای سوسموش، باهادیرسا بؤرکونو گؤتوروب قاپیدان چیخارکن اکله‌دی: آنلامازا گرک اوقدر درس وئره‌سن دؤیوشه چاغیریلا. اوغول اودور قانسیز دئوریم یارادا، قانسیز عدالت قورا. هه! اینسان هر ندن قدغن اولسادا، اؤز ایچینده دوشونمه‌یه، قانادلی بیر قوش، قانادلی بیر دئوریمدیر؛ هله‌لیک!

***

دوشرگه‌ده، اوچاق، یاواش ـ یاواش اوتوردو. قاپی آچیلیب، باهادیر نئچه آددیم اوچاقدان دوشوب آرالاشمامیش تئلفونو جینگیلده‌دی. سئوینج گؤزلرینده یاشا دؤندو: آه، دؤکتور جانهای!...

ـ باهادیر پاشا، من نه سنه، نه جیمهور باشخانینا، نه‌ده بوگونکو اولوسا گؤره، من یالنیز اؤلکه‌میزین گله‌جک

گوللرینین اوغروندا، قالیب آنماغینین اومودوندا، آنجین خوجانین آردیجا اوزایا اوچماغا ماراقلییام. هاچان گئتمه‌یه حاضیر اولوروق؟ سوراق وئررسینیز...

***

جانهای، هاوا- اوزای گوجلری ایله، بیر اوزای گمیسینده، اؤز گزه‌یَن‌لریندن او اوزدَکی گزه‌ینجیک‌لردن، اوزای داشلاریندان اولوشموش قورشاقدان، هابئله؛ بیر دنه‌ده کیچیک گونش دوزگه‌سیندن دیشاردا یئر آلان داشلار قورشاغینین قارانلیقلاریندا جومورد‌ولار. گمی باشچیسی آلبای سئلان، اوزایچیلار ایله جانهایین یانیندا، گمینین شوشه‌لریندن قارانلیقلارا گؤز تیکیب. خانیم اوچمان کَپَنَک ایسه، سئوئرجه‌سینه، گمینی اوزای داشلاری آراسیندان، گزه‌ینجیک‌لر اوزَرینده هؤرولن اوجامان جابلارین(قایا) آراسیندان، جانهای گؤسترن جیغیرلارا دوغرو آخیدیردی.

سویوق جانلی قارانلیقلاری گمی، سانکی گئجه قوشو اؤته. آنجاق، هانسی بؤلگه‌نی آنجین آدینا گزیردیلرسه، ساوسیزلیق قارانلیغیندا اویموش گؤردولر. اومودسوزلوق، اوزایچیلار آراسینا سوسقو کؤلگه‌سینی تیکرَک، آلبای سئلان، گمینین باشچیلیق بؤلومونه گئتدی. او، ایشلرین نئجه ایره‌لی گئدیب یولا دوشدویونو، هاوا - اوزای باشچیلارینا بیلدیرمه‌لی ایدی.

باهادیر پاشا، هر آن اوزایلی، دالغا مینن چاپاری گؤزله‌ییردی. آلبای سئلانین گؤرونتوسونو مانیتوردا گؤردوکده، تئز أیلَشگه‌سینی یاخینا چکدی: هه، سئلان بی؟!...

ـ باهادیر بی، ساناسان جانهای یانیلماییر. اونجا، هر آنجینین اولاجاغی اومولان اوزایی گزمیشیک. آنجیندن ایز یوخ.

ـ نئیلَمه‌لیییک به ایندی... سئلان؟

ـ بورا چوخراق آراشتیری تاقیملاری، بوللو ایشیق سَپیجی چیراقلار، بیرده آرتیق واخت گره‌کیر. باهادیر پاشا، یوک گمیسین ایسه بو تئزلییه، اوزایا اوچدورمالیسینیز. هر نه بویدا ائلییه بیلسَز، بورایا ارکه(انرژی)، یوخاری گوجده ایشیق ساچانلار گؤندرین. ایشلر بئلجه آغیر یئریسه، بیز نئچه آی بورالاردا آغیرلانمالیییق.

***

یوک گمیسی، اوزایچیلارا ساری گلرَک، جانهای به‌یین تاقیمی، چالیشیق آردینی توتموشلار. گمی، یئنی اولدوز گؤستَرَنلردن، آختاریجی یاپایجانلاردان(روبات)، هابئله، نئچه چئشیت موشک ایله بومبدان یوکلنمیش. نیظامی گوجلر؛ آلبای سئلانین بویوردوغو اوچون بو بومبالاری، باشقا یاراجلارین یانیندا، اوزایدا سینامالی‌ایدیلار. یوک گمیسی، جانهای کیشی‌نین اؤبَیینه قوشولاندان بری، گزر تلسکوپلار، یاپایجانلار ایله بیرلیکده، بللی اولموش ایزگی‌لردن ایشلرینی باشلادیلار.

آختاریشین آردی توتولدو. جانهای، اوزایچیلار اوماریندان ائرته، ایشگیللی اولاراق پاسلی بیر داغا دوشونوردو. بو داغ، گزه‌یَنجیک‌لرین گور، کیپیش بؤلگه‌سینده یارانمیش بیر آزمان کیمی دونکان سوسقو آنقیراندی. داغین یوکسَک جابیندا قازیلمیش آلاقاپی، اسکی قالالارین قاپیسینا تای.

اوزایچیلار بوتون اولاناقلارینی ایشه سالدیلار. قاپی آنجاق آچیلانا اوخشامیردی. جانهای اللرین بئلینه قویوب، گؤزلرینسه یئره دیکدی؛ آلاقاپینین اؤنونده، اوتای بوتایی آددیملایاندا. قاپییا ساری دایانیب دوشوندو. سونرا،ـ گمیدن نردووان گتیریلسین.ـ دئدی. یوخاری چیخیب، قاپیدا یونولان شکیله تومار وئرَرَک،ـ قاپینی آچماغا یاراق گرَکدیر.ـ دئیه اکلەدی. سونرا، نردووان پیللەلرینی شیدیرقی ائنیب، اوزو قاپییا ساری دوردو.

اوچمان کپَنَک، جانهایین آردیندا دایانمیش، توپانچاسین کیشیـنین چیینیندن اوزالدیب، گؤزلرینین اؤنونه توتدو: بویرون بیلگین جانهای، بودا یاراق!

جانهای، تووارَاق اوچمانا قارشی چؤنوب، گمینین ایشیغیندا برەلمیش باخیشلارینی اونون گؤزلرینه زیللەدی. سئلان اودقونورکن یوووادو: جانهای، دوشونمەییرسیزمی، قاپییا موشک وورساق، اونون آرخاسیندا، دەیرلی زادلار اولموش اولسا کورلانار؟

جانهایین قولاغی آلبای سئلاندا، گؤزو هله اوچمانین گؤزلرینه تیکیک. آرتیق اؤفکلەندی. یوک گمیسینه دوغرو قاییداراق،ـ هوه!ـ دئییبن یورقون، قیزیشمیش تؤوشەیین اؤتوردو: ائلەنچی یاراقلاردان یوخ اوزای بیـلر!

جانهای، الی بئلینده، یوک گمیسیـنین آنبارینا یئتیشدی. اوزو کئشییه دایانیب، ایتی سلن ایله: آچینیز گؤروم بورانی. آلبای سئلان، اوچمان کپَنَک، اونونسا آردیندا نئچه باش اوزایچیلاردان، آنبارا سوخولدولار. جانهای آراجلارین، زومهارلارین، توفنگـلرین، هابئله آیری نسنەلرین ایچین تلم ـ تلەسیک سوزوردو. آنبار، آزجا سوسار قالمیش، سئلان ایسه دیشاردا سوردوغوندان اوتانجاق، دینمز، آنجاق، اؤیرەنیشیندن آرتیق، دیلینی قارنیندا ساخلایانماز بو کیشی، بیرازدا آجیقلی، سوردو: جانهای بی، سورا بیللم نەیین آردیجاییق؟

ـ نییه یوخ؟!... بیر نسنەلر آختاییرام، اولسا، ایستەدییم یاراغی قئییرمک اولا!

ـ یاراقمی؟!

ـ دوز ائشیدیبسن. یاراقمی!

جانهای باش تاپدی سئلان گوج ائتمیر سورسون نئجەلیکـلی یاراق؟ اؤزو، دوشونجەسین آچیقلاماغا باشلادی: باشجیل سئلان، بیزیم یاراغیمز سس آتاجاق!

ـ سسمی؟!... سس...!ـ دئیه آلبای، گولومسەنرک دوشونمەیه باشلادی.

جانهایین یئنه اؤتکون گؤزلری آنبارین آلاجا ایشیغیندا سئلانین گؤزلرینه تاخیلدی. سئلان، قجی دیمدیک بورنون، اوجا بویون، بیلیجی کیشینین آغزینا یاناتدی: آغا جانهای، بیزیم ائلەنچی یاراغا نه باغلیـلیغیمیز؟!...

ـ به نه؟!...

ـ بیزیم اؤنجول، لئیزئری، مایکروویو یاراقلاریمیز آدلیمدیر دونیادا...

ـ قاپی آچماغامی؟

سئلان سوسدو. جانهای اؤز دوشونجەسین آچیقلادی: بیر یاراق دوزەلتمەلیییک، سس یایلیملاییر. سس دالغالاری یاراقدان چیخاندا، گرَکدی اوزای ائنینده، داغیلماغین ورینه، سیخ ـ سیخ ائشیلیب، بیر سونگو تؤکومده، آماجا توخانا!

سئلان بوغازین آریتلادی: ایندی باش تاپدیم ایستَهلی بیلگین!
سئلان بی بویروق وئرەلی، یوک گمیسینین ایشلیک قاپیسی آچیلدی. سئلان، جانهایین آردییلا، اونون ایسه دالیندا یئنه، نئچەسی بیرلیکده ایش یئرینه سوخولماق ایستەییندە، جانهای قاپینی کیپلەییب اوزلرینه باغلایاراق،ــ من بوردا یالقیزجاسینا ایشلَمەلییم.ــ دئدی.
قاپی شاققیلیتی ایله کیپلەندی. سئلان، امکداشلاری بنیزینه، سؤز گزدیرن دوداقلارینی بوزدو،ــ یامان چت آدام ایمیش!ــ دئدیکدن سونرا سؤزونو دەییشدی: دئمک ایستیردیم جانهای قورو آدامیمیش!
سئلان، جانهایین ائدینجلرینی(ائدیش)، باهادیر پاشایا سوراق وئردی. جاوابیندا ائشیتدی: باشجیل سئلان، سؤز کسیلیب، جانهای بیزیم اوچون آنجین خانین یئرینی بولا. او، گؤنول ایستریندن بیزه سورفا بزەمەلی دئییل.

***

جانهای، نئچه گون ایش یئری قاپیسین اوزرینه باغلادیقدان سوووشموشدو. ائرکنلر بیریسینده الینده یاراق دیشارا بولوندو. قاراوول تئزجَنه سئلانی سوراقلادی. اوچمان کئپَنک ایله بیرلیکده، جانهایین قارشیسینا چیخدیلار. جانهای،ــ سئلان بویرون گمیلر کؤهولون ایچینه دوغرو ترپَنسین.ــ دئدی.
ــ ایچری اولارلارمی ها؟!ــ هؤولَسَک سوردو سئلان.
ــ او قاپینین بویونا باخمالیسان!...
جانهای، آزجا، گؤزونو قاپییا زیللەدی. سونرا قاپینین آنلیندا، کاسا لیجیمده قازیلان چوخورو توشلادی. او چوخوردا یالنیز، آلتون بویاق، پیچ بنزری بیر بوشقابجیق وار. جانهایین بارماغی تەتییی چکمک ایله، یاراقدان آتیلان سونگو بیچیم دالغانی، پیچ بویدا بوشقاب آلیب، سیخیق دورومدا، آردینداکی ائلمنته گؤندرمیشدی. ائلمنت ایسه، دالغانی کابل ایله قاپی آردیندا بیر توپانچا بنزره یؤنەتدی. توپانچا، دالغانی آلیبدا یئنیدن گوجلندیریب، سیخیق دورومدا، قورشون کیمی آتدی. سونگو بیچیم دالغا، توپانچانین آغزیندان چیخجاق، یورویوب قاپی ایشگیلینین توپیوز باشینا توققا وورماقلا، ایشگیل دالی زویدو. دمیر داشدان یونولموش قاپی، خیرخاخیرنان آچیلماغا باشلادی. قاپینین هندَوَریندن توز سپَلەندی. جانهای اؤزوده بو ایشه آزجا هویوخموشدو.
آلبای سئلان،ــ سانکی تاسالی اولدونوز؟... ــ دئیه سوردو جانهایدان.
ــ ائله بیل گئجدَندیر بورا گئت ــ گل اولونمویوب...
ــ اوندا آنجین؟!...
ــ گئدیریک ایچری!
بوتون اوزایچیلار، جانهای دوزَلدن یاراغین ایشینی گؤرمک اوچون توپلانمیشدیلار. سئلان اوزلرینه باخدیقدا، اونلار سهمان، گمیلری کؤهوله سورمک ایستەییندە، دالی چؤندولر. سئلان بیرده جانهایا باخاندا، اونون کؤهول قارانلیغیندا یوخلانماسینی آندی. او، جانهایین آردیجا،ــ اده، یامان قورساقلیدی بو قوجامان، دانقیر کیشی!ــ دئیه، بیرتیل کؤهوله تیزیخدی.

***

کؤهولون گیریشینده، یالنیز بیر چیراق یانیردیسا دیبلر قارانلیقدان اولاییردی. جانهای الیندَکی ایشیغی چئورەیە، «ترانس»لارا، نیققیر– نیققیر «باتری»لره ساچیردی. اونلاری اؤزنله گؤزدن کئچیردیکدن، دانیشیردی: بو تیرانسلاردان ایلدیری(الکتریکی)، یانماز چیراقلارا وئرمک، اؤزل بیلگیسایار ایزلنجەسی(برنامه) ایستیر. بئلەده ایشیمیز یوبانار. سئلان بی، بویرون ایشیق ساچانلاردان هر قاتا بیر ایکی‌سین قویسونلار.

اوزایچیلار کؤهولون بیر قیراغیندا، سکی اوسته دوزولوبن توز باسمیش اوزای گمی‌لرینی سوزوردولر. سکی تاوانیندا، باغلی بیر باجا وار؛ بو گمی‌لرین آلاقاپیدان آرتیق، بوردان ایسه اوزایا اوچوشو اوچون.– کیم بو قانادلی گمی‌لری سوروروموش گؤرن؟– پیچیلداشیردی گنج اوزایچی قیزلار.

آز اؤنلوکده، جانهای پیللەلردن هئی ائنیر. کؤهول گئتدیکجه درینلییه جوماجاق. اتک قاتلارین بیرینده، جانهای، دوزولو یئکه تانکرلره، یئکه گاز تولوقلارینا یاخینلاشدی. الینی تولوقلارین اوسته چکدی. سئلان بی، اونون یانیندا دایانمیش، سوسقون باخماغا قاریشمیشدی.

– دولودورلار... – جانهای دئییبن قاباغا یئریدی.

سئلان، جانهایین دالیندا، کئچرکن تولوغون بیرینی لاخلاتدی. دولولوغوندان آرخایین اولوب، سئوینجلی توو ایله، جانهایین آردیجا پیللەلری یئندیلر. اورادا، آیری شاشدیریجی واریدی. جانهایین دئمەییندن بوراسی موتورخانا. بوردا ایلدیر تؤرەنیر. جانهای، یئنه پیللەلردن آشاغالیق ائندی. اتکلر درینلییه جومدوقجا، یولاقلار اینجەلَشیر. اونلار گئتدیلر هئی گئتدیلر، دیبین داریسقاللیغیندا، خیرداجا، آیری کؤهول بنزرین آغزینا یئتیرسینلر. کؤهولون آغزی، آزجا تولکو یوواسیندان گئنیش، بو یئکه کؤهولون ایچینه آچیلیر. آنجاق آل، ساری ایشیقدا، دیبی آیدین ایدی. جانهای بارماغین ترپتمک ایله، آردینا دوشن‌لری دایاندیردی: دورون. اتکلیک گلمەیین. بورادان اؤلدورگن گازلار زینەلەییر. چیزلگەیه(تابلو) باخیز! دووارا آسیلان ماسکلاردان هرَز بیرینی تاخین... آلبای سئلان، آرتیق گؤزلەیجکسیز!

سئلان، جانهایین بویروغونو اوزایچیلارا بیلدیردی، آردیجادا یئریدی. جانهای کیچیک کؤهولدن بویلانیب درین‌لره باخیردی. سئلانسا باخیب یارقان دووارلاردان اتەیی گؤرَنده شاشدی: بای!... او، آل، ساری!؟...چیراقلار ایشیغیندا، سو دئییلمی آخان؟!

– یوخ سئلان... گزەین‌جیبین ارگین، یانی «ماگما» قاتیندان، اورتاسیندان بیر آرخدیر...

– قاچاق!

سئلان بونو دئییبن اوزو پیللەلره ساری اوزولَنده، جانهای قولوندان یاپیشیب ساخلادی. چکدی، اوتوزدوردو: هارا؟... أیلەش!

– ایندی بو ائشییه داشسا هامینی اریدر!

جانهای گولومسوندو: اریتمز آلبای سئلان. أیلشین سیزه آچیقلاییم او دیبده، نلر باش وئرمکده.

جانهای، کؤهولون درین‌لیبینه گؤز دیکیب، آه چکدی: تانری اؤزو هادیر اولسون، دؤکتور آنجین اؤلکەدن قووولدو، آنجاق بیلیگین اؤزگەلره ساتمادی. بوناگؤره یادلار یوردوندان ایسه قاچقین دوشدوکدن بری، داها یئری

یوخودو... آه، اؤزو- اؤزون، اوزایلارا سورگون ائتمیش آنجین!

ـ جانهای بی، گرچک نه‌ییدیر؟ ندن بو اویونلارا توش گلمیش او؟

ـ گرچک بودور؛ بعضی دوشونجه‌لر بیر پاس(گیز) کیمی، گرَک دوغولدوغو یئره قاییدیب، بئیینده کورلانسین. آنجین اوشه‌نیردی؛ قورخوردو دوشونجه‌لری پیس یئرده ایشلَنه. قورخوردو دوشونجه‌لرین انسانلارا دوشمن ائده‌لر. دوزدور، او، هئچ قورخولو دوشونجه ائشیه وئریب، سونرا دانیب، یوخسا باتیرماغینا چالیشمادی. آنجاق، سیاست اونون گوجویله تانیشیدیر... سونلوقدا، ایندی بوردا، سانکی اؤز ائلینه بؤیوک سووخا قویوب. هایانا گئدیب؟ بئینیم بو قارانلیقدان دیشاری چاتمیر... او، اتکدن آخان ارگین یوروشونو گؤرورسنمی دا سئلان؟

سئلان باشین ترپتمک ایله، بیلیمجی‌یه، جاواب وئردی.

ـ دئیه‌سن، آنجین، منیمله اولان چاغلارداکی تئوری‌لریندن چوخونو، بورالاردا دوشوردوب. بو گزه‌ینجیبین درین‌لرینده چالیشیق وار. گزه‌ینجیک اولدوغو اوچون، بونون ارگین قاتین، یانی چرده‌ییندکی اریمیش ماده‌نی دَنه‌تمک اولار. آنجین، بو ارینتی آرخین، گزَینجیبین چرده‌ییندن چکیب. آنجاق دیشاری گتیریبن یئنه‌ده اؤز یئرینه قایتاریر. بئله‌سینه، بو آرخ، یولو اوستونده هئچ نه‌یی کورلایانماز...

ـ یئنه یئرینه قایتاریب؟!ـ سئلان سوردو.

ـ هه دا. او، بو آرخی یالنیز ایلدیر تؤره‌تمکدن اؤتری بورایا چکیب.

سئلان شاشقینلی، سوردو: ایلدیرمی؟!

جانهای اونون اوزونه باخدی: او دایاندیغین تئل‌لری گؤروسنمی دالیندا؟...

سئلان هورکموشجه‌سینه، اؤزونو یانا چکیب تئل‌لره اویدو. جانهای سؤزونه آرد وئردی: ارینتی آرخی؛ چردکدن آیریلیب، یوکسک‌لره فیشقاندیغی اوچون ایستی‌سیندن آزالیر. بئله ایستی‌نین قاباغیندا، تئل‌لرین باشینا باغلانیبان ارگین آرخینا جومان ایلدیر تؤره‌تیجی آراجلار اریمزدیرلر. او آشاغیدا، ارگین ایستی‌سی ، آراجلارین یاردیمینا، ایلدیر دوزلمک اوچون آلینیر، سونرا، آخیب اویاندان یئنه فیشقیریلدیغی یئره، یانی گزه‌ینجیبین اورتاسی، ارگین قاتینا تؤکولور.

ـ یئکه اؤلچوده گوج وار بورادا. بو بویدا ارکه هایاندا ایشلنه بیلر؟

ـ بللی اولان، هئش یئرده. ایشله‌نمیر. زومهار اولور.

ـ هاردا؟

ـ کسین، گزه‌یَنجیک‌لرده قازیلان آنبارلاردا، یوخسا دوغال یارانمیش کؤهولده، کاهادا.

جانهای، آلبای سئلان ایله، باشقا اوزایچیلار دا، اوست قاتلارا گئری دؤندولر. اورتا قاتلارین بیرینده باغلانتی آراجلارینا بنزر یئکه دسگاهلار دوزولوب. اؤزلری‌ده ایشله‌مکده. دؤکتور جانهای، آراجلاری اؤتریجه گؤزدن کئچیردیب، تله‌سیک ائشیه چیخماق ایسته‌دی.

باجالارین بیریندن سیرمانیب کؤهولون اوسته، داغ باشینا میندیلر. اورادا، دؤرد دنه، «رادار» تیسبیری یاراج وار. بو رادارا بنزرلرین، هرهسینین اوزو بیر یؤنه توشلانمیش؛ یانی بیری گون چیخانا، بیری گونش باتانا، بیری

قوزئیه، بیرییسه گونئیه.

جانهای، یئنیدن کؤهوله ائندی. اوزایچیلارین نم هانسینی، بیر سایغاجین یانینا قویدو: گئدیریک اوسته، اوردان من دئجَک، بو آل دویمه‌نی باساجاقسان. ایکینجی دؤنه دئینده، یئنیدن دویمه‌نی یئرینه قایتاراجاقسان!

جانهای، داغین باشینا چیخدی. اوراجیقدان سسله‌ندی: اوزایچی، دویمه‌نی باس!

ائله بو آندا، اولدوز گؤستَرَندن باخان اوزایچیلارین گؤزو قاماشدی. اوزاغین لاپ قارادان ایتن قاشلاریندا، ایشیقلار، گؤز ووران چیراقلارا تای، بیربه بیر یانیب سؤنوردو. ایشیق ساچان دیرکـلرین هره‌سی، کیپ گژَر بیر گزه‌ینجییین یوخسا اوزای داشینین قایاسی ایمیش دئمک. بو قایالارین باشی چیلدیرانلار ایله، ایشیق ساچان ایله هالایلانیب. بللیدیر؛ داشلار اوزه‌یَن‌لر دوزگه‌سینده فیرلاشدیقجا، چیراقلار ایسه اوزرلرینده گزه‌جک.

چوخ تئز، قارانلیق او تای اوزایی کوشلادی. جانهاییین سؤزویله دوگمه باسیلمیشدان چیراقلار سؤنوکموش. سئلان ایره‌لَشدی: جانهای، ایستکلی بیلگین، قویاردین بیر ده‌یقه آرتیق یاناردی‌دا، باخمالییدی...

ـ یوخ آلبای، بیردن، یاشاملی گزه‌یَن‌لرین گؤزو بو یانا آچیلار!

ـ نه ایش‌لر گؤرولوب بورادا او بی! بو یئکه ایشیقلار ندیر؟

ـ بئله آنلیر، ایلدیر، الکترومغناطیسی دالغالاریله، او ایشیق ساچان چیراقلارا گؤندریلیر. ائله بو داغ باشیندا قورولان یاراجلار، بو ایشدن اؤتری‌دیر. ایشق ساچانلار، تلوزیونلارین گؤرونتو چیراغینا تای بیرزاددی ائلرسن. جانهاییین الی بئلینده، گؤزونو، او، اوزاق گؤرونمزلره دیکیب آرتیردی: او، جابلارا تیکیلمیش چیراقلار چوخ آزماندیر. بللیدیر، ائله گئنیش ایشیق ساچدیرماغا، گئنیش اؤلچوده ایسه ایلدیر ایشله‌دیرلر! اونلاردا الکترومغناطیسی دالغالار آلینیب ایشیغا چئوریلیر. کؤهول ـ کاهاداسا، آنبارلارداسا، ایلدیر بئله بیر یؤنتم ایله زومار اولونور. یانی، ایلدیر بورادا تؤره‌دیلَندن سونرا دالغا تیسبیرده، گزه‌ینجیکـلره اوچونوب، اورادا زومهار اولور.

***

دؤکتور جانهای، اؤز دئدیینی، اؤز سئودییی ایشلری گؤروردو. سئلان، ایستر- ایستمز باشچیلیغی جانهای کیشییه پای وئرمیش. بو کیشی، اوزایچیلاردان آزین، یئره یوللاماق اوچون سئچمیشدی. آلبای سئلانی چاغیتدیردی. سئلان اؤیوتلو، دوزَنلی عسگرلر کیمی، جانهاییین قوللوغونا یئتیشدی.

ـ سئلان بی، یوک گمی‌سینین آراجلارینی کؤهولده بیر بوجاغا بوشالداق. گمی گاز تولوقلاری ایله یوکله‌نَجَک. قوللوغونا سئچدییم اوزایچیلاری‌دا گؤتوروب، بیرتیل گزه‌یَنیمیزه اوچورسان... آنجین به‌یی آختارماق اوچون، جیمهور باشخانی دؤکتور خانیلان، نیظامی، اوزایا اویغون دوناتی‌لاری گؤندره گرَک.

سئلان دینمز- اینمز قولاق آسیردی. جانهای آیلَشگه‌دن دوروب اونا یاناشمیش، اوزو اونا، دیک دایاندی: دوشونورم، هر نه اولاندان سونرا، آنجین خوجا بیر بؤلوک یالتاغا یوخ، او، ائلیمیزه آندیردی. سانیرام قئیرتیمیزدن ایراقدیر بوراخاق، بئله‌نچی شان بئجرمیش بیر اوغلون جمده‌یینی، وار- یوخونو، یوخسا پیس ـ یاخشیسین، سونلوقدا هر نه اولوب ـ اولمامیشین، اؤزگه‌لری یورویوب اوزایدا آختارا. سونرادا، بیلمَزلیییمیزه

های‌های گوله‌لر... جیمهور باشخانینا بو دئدیک‌لریمی یئتیررسن.
جانهای، الینی سئلانین چیینیندن گؤتورب، قاپییا ساری یئریدی. قاپینی آچدی: ایستیرم اوچاسیز. اولموش اولسا، ائله ایندی!

***

اؤلکه‌نین هاوا ـ اوزای باشچیسی باهادیر، جیمهور باشخانی خانیلان گیلدن اؤزل واخت آلمیش، اونلار ایکیسی هر کیمسه‌دن، ساوچی‌لاردان اوزاق، باغلی قاپیلار دالیندا گؤروشدولر. باشخان خانیلان گولدو: باهادیر پاشا، دؤکتور جانهای...
پاشا بارماغین شوشله‌دی: گؤردونموده من دئین اولاجاق؟ جانهایین اولوسوموز ایله باریشماغی بیر پورچوما باغلی ایدی.
ـ نلر اولوب اورادا؟
ـ جانهایین کؤمَیینه، دوشوندویوموزدن داها تئز، آنجین خانین یئری تاپیلیب. آنجاق، آنجین ایله اویوشان بیلگرلریمیز، هله ایتگین‌لیکده. دئدیک‌لره گؤره، میلتیمیزه اولو آندیر، سووخالار قازانیب. من، یالنیز گازلاردان دئمک ایستیرم...
ـ دؤز گؤروم پاشا، بو سؤزلرین آنلامی بئله اولور دا: سیز، آنجین به‌یین بویروغونو آلمامیش، اونون، وار ـ یوخون بکله‌ییب‌سینیزمی؟
ـ ائله دئمک اولار... سیاسی ـ نیظامی یؤندن ایسه دوز یولو سئچمیشیک.
ـ بو ایش چوخ مایماقجاسینادی. او کیشی قورخولو بیر قودوزدور آ...
ـ آهوو... ایندی بئله سؤزلرین یئری دئییل. یالواریرام کؤنزلییی آتاسیز هله‌لیک.
باهادیر ایسته‌دی قالخسین.ـ هارا؟ گئتمه‌ییزه منمی بویروق وئردیم اولا؟ـ خانیلان سوردو.
ـ یوخ آغا! گئتمه‌ییمه اولوسون حاققی بویروق وئریر.

جیمهور باشخان ایسته‌دی باهادیر آزجادا أیله‌شسین اوزایچیلارین اله گتیردیک‌لریندن سؤیله‌مه‌یه. باهادیرسا آیری نسنه‌لری بوراخیب، یالنیز گازدان آد آپارماغی بو آجینمیش هاوایا، هله‌لییه اؤنملی، هابئله چاتار گؤروردو: اورادا، نئچه جوره گاز واریمیش. بیزیم ایشیمیزه گلن‌لر گتیریلیب. ایندی هرزاد حاضیر. گازلاری اؤلکه گؤیلریندن یایماق اولار...
ـ چوخ گؤزل. من، بو ایشی، هاوا تانییانلار ایله آرایا قویدوررام. اونلار هانسی بؤلگه‌ده، هاوادا یاغینلیق اولسا، گرک گازلاری او نوقطه‌ده، بولودلارا قاتالار... دئ گؤروم هله، ائله بو گاز بیلگین‌لر دئین کیمی اولاجاق؟ یانی...
ـ ائله‌دی باشخان. گاز، یاغمور دامجیلارینا قاریشیب، ائوـ ائشیکدن اوزاق، داغلیق بؤلگه‌لره یاغدیریلمالیدی. داغلارین خیرلی تورپاغی، کیرشان اولاراق ایسلانیب، ات تورپاغا، یومشاق تورپاغا چئوریله‌جک؛ سو

ساخلایان تورپاغا!

ـ آنجاق بئله‌نچی یاغیش اؤدلو یاغیشلاردان پیسدیر، داشلارین اووخناماغین ...

ـ بیلیرسن‌دا باشخان، یوردوموزون داغلیق بؤلگه‌لرینین یاشی چوخدور. میلیونلار اؤنجه یارانان داغلاریمیزین چوخونون اوزَر، اکین بیتیریجی تورپاغینی ایللر بویو سئل یویوب آپاریب. بو گازلی یاغیش، یالنیز، بیر یوخسا ایکی دؤنه یاغاجاق؛ اؤلکه‌نین داشلی ـ خیرلی، اوت بیتیرمز داغلاری ات تورپاغا چؤنسون، کیرشان کیمی اولا؛ سو ساخلاماق اوچون، بیتکی بیتیرمه‌یه. اونلاردا اکینچیلیک باشلاندیقدا، اوت، آغاج اکیلدیکده، داها داغ ـ داشین اووولماغی ایسه، توکنر!

باهادیر بؤرکونو باشینا قویارکن قالخدی: گئدیرم، اوزایا گوجلو بیر اؤبک(تاقیم) سئچمه‌یین بویروغونو وئرم. بیر آنجین به‌یی آختارماغا، بیرده اؤلکه‌میزین بیلیجی‌لری قازانان طبیعتدن هادیر اولماغا.

ـ تله‌سیرم...

باهادیر گولدو: بیلیسنمی ناوار؟ سیاستچییه، بئله‌جه اورک یاندیرمالار یاراشماز. سیاستچی اولوسا اورک یاندیراندا، سیاست قویروغو کسیک آتا بنزیر، بیلیسن دا؟!... آنجاق من، البته سنین آجیغیوا، اوزه‌یَن‌لر دوزگه‌سینده اولوس هابئله اینسان آدینا نه واردی، اورخانلیغین، پورفسور آنجین به‌یین تاپیلماغینادک، جانهای بی‌لرینه باغیشلامیشام...

سون

یاشام آدلیقلاری

گنج کیشی اؤفکه‌لی، ائودن قاچیب. آغزینی کؤوشن دوز- دره‌سینه وئرَندن، بئزانمیش چاغلاری، داغ بان داشی آغزینا آلمیشدی: داها یاشاماق ایسته‌میرم ... گرک منی قوردقوش... قودوروش یئسین!

آجیبان سوسوز، آرتیق دره‌لردن سیلدیریم یاماجلاری دیرمانیب سووشور. هئی هارای چکیب آغلاسایدی‌دا، نه اؤلدو، نه‌ده اوونا بیلیردی. دیل ـ داماغی چکیلمیش، ائله‌بیل گؤی تیکان اوتلاییب. آز چکمه‌دی، آرتیق یالادیغیندان، بارلانمیش دوداقلاری قابیق قویدو. قیزمار ایستینین، تپه‌سینه ناللایان ایینه‌لی دیمسیک‌لری، بورنوندان قان آچدیرمیشدی. آنلی آلوو چکیب، زوققولتودان بیله‌سین دلی ائتمه‌یه، هئی نعشه‌له‌نیردی.

دیرناق آچیق، دیرناق باغلی قیچلاری، دویون دوشمک ایله، آغزی اوسته قوملاغا ییخیلماقدا، ائله ایلک نفسده، خیرنه‌یی نارین قوملارنان چوللاندی. قورساغی دیبیندن هایخیران، درینکن نارین اؤسکورتو بیله‌سین قایجیدیردی. سانکی امزیینه قند آتیلمیش. بورنوندان نفس آلسا بوغازینین قوورو‌خماسی بیله‌سین بوغاجاق.

بوناگؤره آغزینی آچیق قویوب، بوغازییلا هاوانی دریندن ایچینه سوموردو. نفسی ییغیلدی هئی ییغیلدی، بیردن آغزیندان، قوملاری شیدیرغی اؤسکورَک ایله چؤله باسدی. خورولتویا دوشوب، سونرا، بایغین، قوملوغا سریلمیشدی.

***

بوز هاوا، پوزان، توزان، آرتیق بولاندیریلمیش، آجی ایستیلیک وئریجی یئل، بورکو هاوانی کوکرەدیر. گنج کیشی او چئشیت، آخساق، آغلایارکن یولسوز یول گئدیردی. آردیندان، یونگولجەسینه بیر توزاناق یوووشماقدا. توزاناغین گوۆولتوسونا قولاق شوشلەدی. دورو قونوردا، یئرله گؤی آراسیندا سورونن توزاناغی شاشدیریجی گؤردو. تورپاق جؤمەلری توزاناق کؤنلونده پیرتلاشیردی، سپەلنیب، بیردن توپلانیب قارالیردی دا. توزاناغین گلیشی سانکی ایلان یئریشی. یئتیرمەیی ایله، کیشینی بورویوب باشینا شوملاماغی بیر اولدو. کیشی، هویوخوش. توزاناغین ایچینده بی آلماسینا اوخشار، بیر آل میوه، یاواشجا فیرلاناراق اونا ایرەلەنیردی. او، ایشگیللی دورومدا، قوروشقامیش الینی لام - لام اوزاتدی، میوەنی قایمالادی. گؤوَزه ــ گؤوَزه، تاپدیغینی گەوَلَمەمیشدن اؤنجه، آغزینین سویو میوەنین اوسته پالچیق سوواتمیشدی. دیشی میوەیه باتماز، آرتیق دیشلرینه سیخ وئردی. یئنه ساناسان اولان دئییل، میوەنی گؤزلرینین اؤنونده ساخلادی. یوخ یانیلماییردی، دئیەسن میوه اجیزه(پلاستیک) یوخ، بو، دوغرو بیر میوەیدی.ــ آنجاق بونو یئمەیین اؤزل بیر پاسی یوخسا یؤندمی وارمی؟!ــ دوشونجەسی بیر یئره چاتمادی.

یئنیجه باش تاپدی: بو آلما دئییل... بو... بو اؤد، به نئجەلیکلی میوه اولا بیلر آخ؟... هه! اولما قوملاغین گیزلین میوەسیسن؟!ــ میوەدن سوردو کیشی. سونرا «کرم»ین «للـه»سی اؤلدوکدن سونرا قار آلتیندا قالیب قوشلارین بیلەسینه میوه گتیرمَسینه دوشوندو.

بیرده سینادی: یوخ. دئیەسن یئییلمەیجَکسن، هه؟!... شیطان یئمیشی!

میوەنی، نه گوجونده وار، قوما چیرپیب یولونا دوشدو. میوه ایسه قومدان دئشیلیب، کیشینین باشی اوسته دایانیب هله شپەلنن، اوووولتو کیشنەین ایلان توزاناغا قوشولوب کیشینین آردیجا...

توزاناق، سانکی باشیندا اوینایان اژداها سورونه. کیشی ایکی آددیم یئرییب ـ یئریمەمیش، گورـ گوۆولتویا ساری، هئچ، توزاناغین شپەلی اویونونا باش وئرمز، گولومسر، اوزو میوەیه ساری دایاندی. یئنه کؤتوک، کوبودلانمیش الینی وام(یاواش) اوزالتدی، بیردن میوەنی خئیپکلەدی. اینسیلەیرک : بەبە!... نه گؤزل... دە... قوخون وار!ــ دئدی.

اؤزو دئمیش«قوملاغین گیزلین یئمشین» دؤش جیبینه قویدو. هله بیر آددیم گؤتورمەمیش، میوه جیبینده، بیر بوداق آلقان قینچایا دؤنموشدو، قینچا گولونه بنزر!

قوخولاییردی کیشی: یاراماز... آپاری... م، سئودیجَییمە!

***

کیشی شهره یئتیرمیش، اون اوچ یاشیندا اولان، اؤزونو آسفالتا سَرَن، دیلنچی قیزین اومار گؤزلرینه باخیب

وئجسیز هابئله قایغیسیز، اؤز یولونا دیریم باغیشلادی. کوی‌لرینده، حیط قاپیسین دؤیوب، آز چاغدا گؤزلر قالدی. قاپی آچیلماغیلا، چیچه‌یی، گنج ایکن بزه‌نک‌لی قادینین اؤنونه توتاندا، شاشقین قالدی: آ... !...
چیچک، ازیلمیش بیر یوز تومنلیک ایدی! پؤرتوب قیزارمیش کیشی، تسه‌لی ـ قایغیلی، هابئله اوزگون ایکن آردینا چؤندو. دوشونه جوموب تومدوسا، دوشونَنمه‌دی. یئنیدن قیرجانماقلا خانیمینا قویروق بولاماق ایسته‌دی. یوزلویو، اؤفکه‌لی، قیی وئرن قادینین گؤزلرینین اؤنونه سوخدو. باشینا گلنی اؤیمک ایسته‌ییردی ده. سوزدورگن خانیم دوداقلارینی بوزدو. قیچ ـ قولون، گؤزـ دوداغین سوزدوردو، بودلارین اسدیردی. لاپدان، کیشی آغزین آچالی، کوتان دیرناقلارینی ایلیشدیریب، ارینین قارا چؤب کالاه اوزونو هئشله‌دی،ـ آپار او شوخوملارا توپورجَک، اک!... کؤپئی اوغلو قودوق!ـ قادین باشینی اسدیرین جینگیلده‌دی.
کیشی بیلمزلیک ایله دیدَرگینلیک آراسیندا هویوخموش. بنیزینده‌کی جیرناق یئریندن قان آخماغا باشلامیشدی.

***

یئل، آنریدان، داوار سوروسو یاتیشلی قوم تپه‌لرین آلچاقجا اوجالاریندان سئیهان زویوشَرَک، نئچه کول «یئل قووان»ایله «دوه قارنی» تیکانین دؤشونه سالیب شیدیرغی هئلله‌دیردی. یئل، کوللاری یئتیردیب، دالبادال، قوما دوشن یورقونون اوزونه یامادی. اؤلوم یولونا یوکون چاتان، بایقین امده سایبخلییان، یازیقجاسینا، هورکولو، هوشسوزلوقدان دیک آتیلدی. هرزادی یوخو گؤرنده، دیشلرینی ائله قیسدی، دیشلر آز قالدی انگین سؤکوب دالدان ائشییه باسیلا. دیزلرینی یئللر اله‌ییندن اله‌نمیش قوما باسدی. آجیقلی‌کن اوزونون ایستی‌سینه ال چکنده، ایسلاق الی، اوزـ گؤزونو آلاتوران بویادی. الینده قان پالچیغین گؤرمک ایله آغلاماغا دوشوندو. ایکی اووجون قوما باسیب باشینا ساووردو. نئچه هووور، توز هولاسیندا گؤزدن ایتیلمیش، توکه‌نیشده، قارقیشلی، گؤزو یاشلی آردینا چؤندو. دوشونجه‌لی، گلدییی اوزاقلارین دیبینده باتمیش یوللاری قارانلیقدا اویموش بولدو. اوزاقلارداکی ایزلرینی سوزوب ها سوزوب اؤز آرخاسینا یئتیردی، اوزاقکی ایزلرینه سالّاناراق یووْوشان گئجه، قارانلیق، آرخاسینداکیلارا ایسه اسمن یئل، قوم دولدوروردو...

***

شهرده، دؤکتور تاپماق قارقیشییلا، تیکینتی پیلله‌لرین یئللی قالخدی. باغلی مطب، اوره‌ییندە آرتیقجا کرفز(اؤفکه) یاراتدی. آنجاق، دؤکتورون منشی‌سی، قونشو دؤکتورلرین موشتری‌لرییله اورادا، هله ایت‌لشمکده‌یدی. مونشو، اوجا بویلو، آغ، چلیمسیز، آریق اوزلو بو قیز. بورنون توتسان جانی باشقا باجالاردان پیریلدایاجاق. کیشی،ـ یئمه ـ ایچمه، باخ بو قیزا! تانریم، نه گؤیچک یوسمادیر!ـ اوره‌ییندە دئییبن آرتیردی: آخی ائلیمی تانیرام، باخ! اولابیلمز، بو قیز آذربایجان دؤلو دئییل!... هله، ایشیده‌کی، وار... شوکورلر! آنجاق هَبه، اوغلانلار بئله قیزلارا بییه دورار؟... یارامازلار... یارانیش بئله آداملارا شولیزینمه‌دی.
یاشیندا بئله‌جه اینسانلاری گؤره‌نمه‌میش کیمسه، هؤوله‌سک، آزجا منشی ایله انگ ـ انگه وئردیکدن سونرا، قیزین اوزون، جیلیز، آغیمتول، چؤب بارماقلارینین آراسینا اوووج دولوسو پول باسدی: خانیم، منه سؤیله‌یین او هانسی جهنم‌ده!

مینقوو قیز بورنونا سالدی: اویماندا...

- اورماندا؟!... نه اوچون، اورانین هانسی بیرتیجیلیغینا گئدیب او... قودوزلوق بەیی؟!...

- چایلانا ساری... ایللریدی او، سانیردی چایلان داشلاری اویوغوندا بیر جور بالیق یاشاییر. دئمکدن، بونو نئچه کزده یوخوسوندا گؤروب... دییم به گئدیب اونو تاپا دااا... نه بیلیم آخی...

- گؤرنه ده، مایماق یا... نا!...

***

کیشی الینده بیر پاکات، ائوینه گئری دؤنموش، قاپینی دؤیجَک آرواد گلدی: اوغورلار ایستکلیم، سورمەلیم!... «ساچی دارای خانیم، تئلی بورای خانیم»! توت بونو، سانکی کبینین. کیپدن کیپه هادیر اول ها بوندان، یاخشی! من، بوتون وار یوخومو، گوج اوخومو، یازدیردیم سن ایله اوشاقلاریمیزین آدینا...

بورجلو کیشی، عدالته ساریدان، آرتیق سیخیشا قویولاندان، ایلقارلاشمیشدی اؤزونو اؤلدورسون. دوشونوردو، دؤکتورون قانیندان بیر بارداق ایچمک بوتون آجیقلی قارقیشینا توستو وئرر: هه، بئله ده، نه بللی؟ اولادابیلر یاشاییشا دؤنه بیلدیم آخی.

وارسیز یاشاماغا بیرگون دایانج گتیرەنمز بو آدام، یاخشی بیلیردی، بئلەده توتولسا، ائله اورادا باغری چارتلایاجاق. بللی اولان، وار– یوخودا چاپاوول اولمالیدیر، کسین! اوشاقلارینین آدینا یازدیرسایدیدا. ندن، عدالت دئییلن خاقانلیغین یئترینجه آنلاغی وارییدی قانا، بئله آداملار نئجه قوشون یومورتاسیدی.

یاغیش پاییز اورمانین ایسلاتمیشدی، بوزومتول، نمیش‌لیک هاوادا. کیشی آرتیق اؤفکەلی گزیبدن آجمیشدی. داغارجیغی بوجاقلارین سیلکەدی. دئیەسن آزوقاسی قورتاریب. دئیینمه توتدو: من قیچی سینمیش... آخ هارادان بیلئیدیم بئله سوزالدان یول وار!

او، بئله چتین دوروملاردا آرتیق دستالاتدان یوخسون. یاراق الینده اولسایدیدا بیرزاد اوولاییب قارنین قالایانمادی. ائله هانسی قوشا، ترپَنیشلییه یوووق دوشدو، آتیش آچمامیشدان اؤنجه اوو، اونون قانلی ایستەیینی اوخویوب بیرتیجیانا، قاچدی. قوشلارین جوججولتوسو، کیشینین نئچه آرشینلیغیندان، هاوارلی قاچیشلاری، اونون قانلی تاماهینا شینەمکدن، ایز ایدی. یولچو اوت، آلاغین هئچ بیریسین تانیماز. قاباغینا گلندن هئی دارتیب گؤوشه-ییردیسی بللی. آز اؤتموش اورەیی بولانیب...

ساندیغیسیز داغدان داشا، انیشدن یوخوشا، او جابدان بو قابایا سیرماشییان زویمک، کیشیدن هئی گوجودو آلیردی. آجیندان شولکوت، باش زوققولتوسو، قارین آغریسی اونو سون تؤوشکلرینده داغ باشیندا شوملاتدی.

یاغمورون نارین دامجیلاری اوزونه چیلەنیردی. آز کئچمیش، زاریلتیلا آیینیب، نیققانیقلا، یانی اوسته دیرسک-لندی. باشی گؤودەسی اوسته دورمازین اؤلوشکەمیش باخیشلاری اوز آشاغی، چایلاق دیبیندن اوجالارا تالپیشان قالین شئهلی توستویه آخیندی. یئل توستونو، آغاجلارا سارماشیقلامادا. اوردا شیررانین قنشرینده، سویون اوتای بو تاییندا حئیوانلارین ایللر بویو گئدیم گلمەسی، آغاجلارا سورتوشمەسی، هابئله سئللی سولارین زورو، آغاجلاردان کئچەجک اوزونو هئی قیریب ـ ییخماغی، باعث اولموشدو چئوره آزجا سئتوولاشسین، آچیقلیق اولا . آرابرەده

سئیرکجه، باشی، یوکسک‌لری سؤکن یوغون کؤتوکلو آغاجلار، تایماز دایانیب. کؤلگه‌لرینده، کوللو ایرشه‌جیک‌لری حئیوانلارین سورتوشوب قاپماغی، قاراغان کؤتویونه بنزر، کوله آنجاق یوغون بورنه‌لی(کؤتوکلو) ساخلامیش.

دؤکتورون چادیریندان اتکده، سویون آخیمینا ساری، یاش اودونداان قالادیغی تونقالیندان قالین، ساریمتول توستو، اوجابوی آغاجلارین یارپاغیندان سوزولور. هاوا انگی، انگین جانینا سالدیرمیش اولسادا دؤکتورون اوزونده دیمیرلاشان چؤوزه‌لر ساناسان سویوغا قالخان، هئچ اوشومک زاد قانماغیندا دئییل. اوجاغین قیراغیندا بالاجا داشین اوسته، پالتوو چیینده، قوریل چؤنبه‌لیشلی، تاپدیغی بالیقلاردان یاشیل قابیقلی شویکولره سانجیب، اودون اورتاسینا تاخمیشدی.

باغلاوا شکیلده، داشلار بویاقدا، ائنلی ـ دنلی، قالین بالیقلار، شیرران داشلارینین اویوق ـ کوغوشلاریندا یاشاییر. بالیغین گؤوده‌سینین آلتی، دؤرد یؤنوندن جایناق کیمی قیچلارلا هالایلانمیش. بئله‌سی قیچلارین کؤمه‌یینه، یوسون کیمی سرت، داشلارا یاپیشار، سویون توووندا داشلاردان برک آسلاناقلی، یوواسیندا دایانیب، اؤزونه اوستو تیکان ـ تیکان، تیکانلارین دا اوجو قاتلاناقلی، قوللاب کیمی، اوزون دیلی ایله یئگی(یئمک) تاپیر...

دؤکتور سئوینه‌جک بولدوغوندان. چیمدیک ـ چیمدیک بالیغین بیرینی دیدیب یئیرکن چالیشیردی دوشونسون، او نئجه بالالاییب آرتار؟ گؤرنمی بو حئیوانلار یئنی یارانمیشدی یوخسا کؤک‌لری کسیلمکده؟ ندن ایندییه‌دک بو بالیقلاردان سوراغی اولان اولماییب؟ اولمویادا شیرران قایاسیندا، چای داشلاری کوغوشوندا یاشایان بو حئیوانی اونون یوخولاری، دویغولاری یارادیب؟ ایستیردی بالیغا بیر تورکجه بیلیمسل آد تاپسین.ـ بو حئیوان اؤز یئرینده آیرال... تایسیز، آز تاپیلان، چاشدیران بیر یارانیشدی!ـ سؤیله‌ییردی.ـ اولابیلرده نم هانسی بیلیمجی، بونو سیناولیغیندا یاراتمیش یوخسا بنزه‌تمیش، سونرا ایسه قورخودان، اولماسادا آیری آماج اوچون گتیریب بونلاری اورمان چایینا بیراخیب.

دؤکتور، بئله‌جه ایشلره تایدیر اؤزو؛ بئله‌نچی دوشونلرده ایسه، بیردن سویون اوزوندن یانسییان گولـله شاققیلتیسی مئشه‌نی گومبولداتدی: گومب! آردیجا بیر قیشقیریق،ـ دؤکتور بارلاس،... هه، هایلادی!ـ هارایلادی.

گنج کیشی‌نین باشی آجیندان مازیراغا دؤنموش، دیزه‌جن زیغلی قیچلاری، آغارمیش قیرجینلارا دولاشـ دولاشا یاخینلاشیر. دؤکتور گؤزونو قییدی آرتیق درین اولا. یئنیجه باش تاپدی، هن، ائلرسن اؤتموشلرده‌یسه بو کیشییه ساریدان قورخولموشدو، آنجاق، یئنه اؤنم وئرمه‌ییب، باشین آشاغی سالدی، نارین ـ نارین، یئمه‌یه باش قاتدی،ـــ سن بوردا نئیلیسن... اورشان آبی!ـ تامسینارکن سوردو دؤکتور.

ـ ائله آجام ... ایلک اؤنجه بالیغی... سونرا دا، اؤزونو یئمه‌سم دویمارام‌کی، بارلاس قغه!... ـ قاغا سؤزجویون چئینه‌یَرَک یومشالدیب «بالکان»لی‌لار دئییشینه بنزه‌تدی. یئتیردیکده، یاراغی دالدان دؤکتورون یوغون بوینونا باسدی: تئز اول!... او زهله‌سیزی پیشیر قوتار، دی!...

- یاخشی...

کیشی، سولو پالتووون چیخاردیب، یاخاسیندان یاپیشدی، تووولایاـ تووولایا ساغ قولونا بورمه‌له‌دی، یئره چیرپدی.

تو‌واراق دؤکتورونکون چیینیندن سییپردی. پالتووو گئیَندن سونرا، دؤزومه دؤزوم گتیرنمه‌میش، دؤکتورون اَلیندن بالیغین بیرینی قاپدی.

ـ قوی پیشسین!ـ دؤکتور، چیرپی الینده کؤزلری دئشَرَک دئدی.

ـ بیز ائله بئله، چیی یئمیشیک؛ تونبه‌تونونکو!

آرخادا، توپال کوللارینا قویلانمیش چوروک کؤتوکچه‌نین اوستونه چؤکودو. بالیغین هئچ کول ـ زیبیلینه‌ده باخماز. سوموکلو، قابیقلی، دیشینه چکدی. بالیغی اوتندن سونرا، سانکی آزجا دورومو یئرین آلاجاق، قیچلارینین تیتره‌مه‌سیندن آزالیبان. بارماقلاریندان سونرا دوداقلارینی ایسه مارچیلتییلا یالادی. آغزین‌دا، یاش دیرسه‌یینه سیلدی. چایا یاناشدی، دیزلرینی زیغا، آغزینسا لهَوَر یئمیش بوغا کیمی بورنونادک سویا تپدی. کؤپونجه، دورو سودان ایچدی. دیزی لیققادا، گؤزو اوزاقلاردا، اللریسه بیله‌یینه‌دک سودا، ایت کیمی چؤنبه‌لدی. کهیلده‌ییب گرییپرکن: یئمه‌لی زاد تاپیبسان... اؤ... دؤکتور!

دیکه‌لیین‌ده آرتیردی: آی شیرکت وورماغا جان دئییر ها بورالار... باخ بو چایلانین سویوندان دولدوروب، دیشار اؤلکه‌لره یوللایاسان!...

دؤکتور بالیغی دیمدیکله‌یرک، قیسیق گؤزلری باخیردی. اورشان بی، توفنگی شوشله‌دی: هه... تلس دی گؤرک باشی باتیمیش!...اسکیک کیشی، اومایماق فلسفه‌سییله...

دؤکتور گؤزونو قان توتان کیشینین پالتووونو گؤتوروب چیینینه آتیقدان سونرا، پالتووون دالداسیندا یاخاسینین دویمه‌لرینی آچدی. آلت کؤینه‌یینین قولونون زیپینی، چیییندن آچیب آشاغی سییپردی. قولونا باغلادیغی خیرداجا شوشه‌نین ایچینده بیر سؤیود قورداغینا تای توپپوز باشلی قورداق چابالاییردی. دؤکتور اؤزونون کیچیک دامارلاردیندان بیرینه، قیل اینجه‌لیکده بیر رئزین بورو باغلاییب، بورونون اوجونو شوشه‌نین ایچینه چیخاردیب، باشینادا جینقیش بیر امزیک تاخمیشدی. قورداق، هاچاغ آجاندا، امزیکدن قان امیردی!

بارلاس بو قورداغی، هابئله اونلارجا بئلنچی بؤجه‌یی، سیناو خاناسیندا بنزه‌تمکدن قاباق«DNA»لرینی قوردالاییب، مولکولون نردووان شکیل بؤلومونه ایسته‌دییی بؤجه‌یین، حئیوانین یا آغاجین مولکولونون بیر بؤلومون گؤتوروب قویوب، قاریشدیریب، سونرا اوخشاتدیغینی دونیایا گتیریتمیشدی. اؤزو ایشداشلارینا سؤیله‌ییردی: بو قورداق بیر گؤزل، باهالی، قفس اوچون، آنجاق اؤدلوکن قان ایچن بیر کَپَنَک اولاجاقدی!

دؤکتور ایسته‌ییردی بعضی اوت ـ آلاقلارین، آغاجلارین چورون، آلیزین، بئله‌سینه بؤجک امی ایله(بؤجک توختاتماسی ایله) کسیب آرادان آپارا.

او، بیر چئشیت بوغدا ایسه بنزه‌تمیشدی. اوخشانمیش بوغدانین کؤکونون اوجو چاییر کؤکونه بنزر میز، باتاغان ایدی. بئله‌ده، بوغدانین کؤکو تورپاق آستیندا آلاقلارین کؤکونه باتیب ایچلرینه جومماغیلا اونلارین سویون ـ گوجون، یئمه‌یین آلیب، آرادان گئتمه‌لرینین ایسه تملین قویوردو. بئله‌نچی بوغدالار اکیلن تارلالاردا کؤکوندن آلاق یئر آلانماز.

دؤکتور بارلاس، ژنلرین قاتیب، دَییشیب بنزَدن حئیوانلارین، بیتگی‌لرین، هابئله بؤجکلرین ایچینده بیرزاد آرتیق گؤزل ایدی. اونو هله هئچ کیمسه‌یه گؤسترمه‌میشده؛ او بیر گؤزل قوشو. بو قوش یومورتادان چیخان گوندن، جانی للک ایله بورونموش اولار. للکلری یاشیل اوت. یاشیل للکلی قوش، یومورتادان چیخان گوندن، آناسی یاردیمیلا اوچوش چاغینادک، آناسینین بیرده اؤزونون للکلریندن یئیَر! قوشون للکلری گونده اوزاناندی. بو هر گون اوزانیب آرتان یاشیل اوت بنزری للکلرده، بیر قوشون یاشاماغی اوچون هر نه جور جیی(ویتامین)، پروتئین و... تاپیلیر. قوش، آج چاغلاری آغاجین گونه‌ور بوداغیندا اوتوروب، قیراقلاری دیش ـ دیش دیمدیی ایله توکلرینی دارابیب آرین ائدَرَک، للکلرینین آرتیق اوزانمیش یئرلرین قیریب یئیَر. یاشیل للکلر گوجونه قوش، باشقا زادلاردان چوخ ـ چوخ آز یئیه‌جک. او یئمکده، یالنیز یونجا یوخسا مییوه‌یدی، بیرده چوخراق سو. ندن، بو قوشون للکلری یارپاقلار کیمی گونشدن ارکه(انرژی) آلیر. للکلری تینی(کربن دی اکسید) هاوا یئرینه ایشله‌دیر. آنجاق اؤزو هاواسیز یاشایانماز. گؤیرچین بویدا، آنجاق تووز لیجیملی بو یاشیل قوش، چوخ یئمه‌یین ورینه آز چالیشیب، چوخ بالا قویماغا باش قاتمالی. دئمک بو قوش تئز ـ تئز یومورتا قویوب آرتیق بالا چیخارتماقدان اؤتری ایدی. دؤکتور، بیر ایش گؤرموشدو اینسانجا، توپلومسال یاشاییشدا ات چتینلییی، ات قیتراقلیغی بیرده یوخسوللوق آرادان گئده. بو تاوار، بو چئشیت قوشدان بیر ـ ایکی دنه، آزی هله او چاغادک، یالنیز دؤکتورون اؤز باغیندا تاپماق اولاردی. او بیلیردی بو قوشو تویوقچولارا، قوشچولارا ساتسا، بیر دنه ایشه گلر، ایش دوزلدر اقتصاد دئوریمی یاراناجاق. داها کیمسه طبیعتی سؤکوب تویوق، هئشترخان، بیلدیرچین، گؤیرچین، دوه قوشو ساخلاماق اوچون اوستو اؤرتولو سالونلارا دؤندریب، هاوانی ایستیله‌دیب، ایییسی ایله‌ده شهرلری بولاندیریب کؤچورتمه‌یجک. کسین داها، اؤلکه‌نین اتین اورَتمکدن اؤتری سالونلارین یئرینده یئکه باغلار، مئشه‌لر، یاشیل اورمانلار اکیله‌جک. بو قوشلاری دوغا اؤزونده بسله‌در.

نه ایسه وارلیلار بو ایشلری اؤزلرینین آرادان گئتمه‌سی سانیب، بیلیمجی‌لره قارشی دایاناراق،ـ تکنولوژی خطره چئوریلیر ـ دئیه، بیلیمی پیسله‌ییردیلر. اویسا بیلیم وارلیلارین ایسته‌یی ایله قاباغا گئتسه، پیس دئمزلر.

دؤکتور، یاشیل قوشو یئتیگین ائدیب ائوریمله‌شدیرمکده چتینلیک چکمیشدی. اؤزو بو قوشون آدین توستو یئین آدلاییر. بو قوش گوجلودور ان بولانیق هاوالاردا یاشایا بیله. ندن، اونون للکلری تین(کربن دی اکسید) آلیب دورو هاوا وئررکن ایلک اؤنجه‌ده هئشترخان کیمی شیشیرتدییی للکلری ایله سوزولموش هاوانی اؤز بورنونا چاتدیرا بیلر.ــ بو ایش، ایستر ـ ایستمز هاوانین داها آرین اولماغینی یاراداجاق.ــ دئییردی بارلاس.

بارلاس، سهمانجا شوشه‌نین قاپاغینی گؤتوردو. آرخادا، گنج کیشی، بیرآن چئوره‌یه باخمادان کیپریک چالماز. چاشقین گؤزلرین، اؤزلم بویلو ایلگی ایله دوغانین آلیم ـ ساتیمسیز گؤرکم‌لرینه دئییل، کیملییینه تیکَرَک قیشقیردی: هه؟! به نه اولدو گای بارلاس؟... چابوک اول، آجام آخی!...

شیدیرقی، چییینین سیلکه‌دی بارلاس؛ قورداق اووجونا دوشمک اوچون. قورداغین توپپوز تیکانلی باشینی سیخدی، آغزینین قارایا چالار توت یاشیل سویونو بالیغین اوسته تؤکه. قره سویو بالیغین هریان گلدیسینه یاخدی. قورداغی یئرینه سالدی.

او ياندان كيشى دايانماز، كرفزلى ـ آجيقلى، دؤكتورون توفنگين چاديريندان گؤتوروب، جين يئريشى، ايرەله- نيردى. يئتيردى، ياراغين قونداغينى دؤكتورون تپەسينه شوشلەدى. ايشگيللى دوروخوب، سونرا قونداق ايله بؤيروندن باسدى، گرگين دورومدا بيلەسين ايتەلەدى. بارلاس، اوزو قويلو، سيلديريم داشى، اوجاغا ديغيرلانأندا، اؤزونو يانى اوسته، قيراغا توللادى. شوشه، آز قالدى چيينينده سينيب اوووقلارى قولونا سوخولا. اوزو قويلو، سئيهان سويون يؤنونه، يئره سريلدى. ائلەنچى، يئره اوزانميشيندا، باليغى كيشييه سارى اوزاتدى. كيشى تپيينى اونون كورەيينه باساراق، هؤولەسک، ائله آياق اوسته، بير آياغى بارلاسين كورەيينده، باليغى گميردى. سويا سارى ايكى آديم دالدالى چكيلدى يئديكدن برى.

دؤكتور قالخيب، چؤنبَلن اوتوروب كولو اويناديرـ يئره دوشموش قورداغى سويوق كولدن تاپدى، يئرينه سالاندان سونرا شوشەنين رئزين تبەجەيين، باسدى.

اورشان بى باليغى گميريب، يالين سومويونو دؤكتورون تپەسينه چالدى. يئنه ديزين چايا باسيب قارين دولوسو، سودان ايچدى. دونبالييبكن ديزلرى آراسيندان دؤكتورو گودوردو. قالخدى، داماغين شابيبلداتدى. الين نئهرەيه دؤنموش قارنينا چالدى. دؤكتورون اوتوردوغو يئرده، الين اوجاق داشينين اوسته گؤرجک، توفنگى اونا سارى توشلاياندا، بيردن يئرينده اؤسكورمه توتدو. آغزى آجى سويولا دولوب اورەيى بولاندى. بيلەسين اوشوتمه باسدى. انگى ـ انگينه دؤيولو، سارسينارجاسينا يووۆشدو، يئدييينى تپەدن ديرناغا دؤكتوره، ورزن سردى.

بارلاس بيردن چيمچەشيب، گؤزو آچيلماميش تولا بنزرى ونگيلدەدى. انگى ـ انگينه چارپيلاراق، الينى چيينينه باسيب قايناقلاميشدى. چيينينه گوجدن سيخ وئردى. اورشان آبى، باياق اونو ياراغين قونداغييلا باسيب ييخاندا، امزيک دامارين باشيندان چيخميش، قورداق قان امَنده، اولابيلر خوشونا گليب دامارى، يوخسا اويان ـ بويانى ديشلەميشدى. قورداغين اؤدو، بوتون دامارلارا يابيلميش.

دؤكتور قورداغى جايناغيندا ازدى. اونون ايكى يئنگج جيرناغى، گوده ديشينى قولوندان ائشييه چيخارتديغى داماردان قوپاردى.

گنج كيشى اؤفکەلى، الينده باليغين بير تيكه سومويو ـ نه قاتدين بونا داينا؟!... گده!... ـ باغيريب، دؤكتورون اوسته يوروموشدو ده. دؤكتورو باسمارلاياندا گؤزلرى قرەلدى. گنج كيشى اويموش، گؤيدن شارابيبلا دؤكتور بارلاسين باشينا آشدى. اونودا آغزى اوسته، اؤزويله اوجاغا باسدى. كول توزاناغى گؤيه اوچدو. هئچ بيريسينده اينجار اولمادى قالخا. آز كئچميشده اوجاقدان توستو بولودلاندى.

سون

قودورموش بؤجکـلر

هورکویه دوشموش اولوس، هفته‌لرله ائودن دیشاری چیخماق سؤزو گلنده زاغ ـ زاغ اسیردی. قودورموش بؤجکـلرین ایلک یوروشلرینین لاپ ایتی‌لیییینده، اؤلکه‌نین باتییا ساریلاریندا، بئش میلیونا یاخین آدام، آرتیق دا مال ـ داوار قیریلمیشدی. دؤولت باشچی‌لاری بو قورخونجو بیر نیظامی یوروش سانسادا، بؤجکـلر هندَوَر تورپاقلارا یورویندن، اونلارین قودورقونلوغونا یالنیز بیر سؤز، بیر باخیم وارلاشیردی: بؤجکـلرین یوروجو اؤزللیکـلری، تانینماز بیر دالغایلا شینه‌دیلیب؛ اونلاری اینسانلارا، حئیوانلارا، هابئله اؤزلرینه‌ده، کوشکورده. بؤجکـلر ایینه‌لرین یورودوکـلرینه باتیراندا، داد آلیردیلار! بو اؤفکه‌لی داد، اونلارین هر یوروشویله، باشا گلمز بیر لذتدی، یانی بؤجکـلرین هر یوروشوندن سونرا، اؤفکه‌لری داها قیزقینلاشیب آجیییر، یئتیشیر، آرتیق یئتیشیب داشدیغیندان شینه‌ییر. بؤجکـلر یورودوکـلرینی سانجماغیلا اؤفکه‌لرین بوشالدیر، بو ایشلریندن داد آپارماغا داها آرتیق چالیشیرلار. بؤجکـلرین بئله سانجیب قیرماقدان آپاردیغی اؤفکه‌لی لذت، یاشام تانییانلار ایله بؤجک تانییانلارا انگین شاشقی مئیدانی ایدی.

اؤزگونونده یاشام تانییانلار، بؤجک تانییانلار، چالیشیردیلار بیله‌لر بو داد آلما، بؤجکـلر اوچون نئجه بیر دئنئی سایی‌لابیلیر؟ بؤجکـلر داد آلقیسیندا، یالنیز اؤفکه‌لرین بوشالتدیقدان، دینجلیک کیمی بیر دوروما چاتارلارمی یوخسا آلیزلیق اوزریندن بو اولایی یارادیب‌لار؟

قودورقون بؤجکـلر اوولادیقلارینی چالاندان سونرا، آزجا سووویوب، دینجه‌لیب، یئنه‌ده اؤد توربالاری دولوردو. ایینه‌لری قاشینیردی. قاشینمایا دوشن ایینه‌لر، یالنیز اؤدلرین بوشالتماغیلا هوودان دوشوردولر. بو چالیشیقدا، بؤجکـلرین چوخو، اؤز ائدیش‌لریندن یورقون، آلیز اولوبان قیریلیردیلار. ندن، اونلاری یالنیز یورویوب سانجماغا قیزدیران یوخسا کوشکوردن آجیقلی داد، اوتارماییردی، آج ـ سوسوز قالماقلارین یارادیردی. بو آرادا، آرتیق قودوران بؤجک، کؤکدن یئییب ـ ایچمه‌یه باش قاتمیرکن بیرجه یوروشه قورشانیر. بو سیرا بؤجکـلرین اؤد توربالاری هئچ دولموردو دا. آنجاق، سانکی اوره‌یی قالخیزدیران بیر قورو قی، بؤجکـلری تئز- تئز، سانجماقدان دادلانماغا، شینه‌شدیریردی. ائله بو ایش، بؤجه‌یی آیاقدان سالیب یاشینا سون قویاجاق.

آیریجا یؤندن ایسه دؤولت ایله اولوس، بؤجکـلری اؤدله‌ییب اونلارین هورکونجوندن توکه‌نیش ایسته‌مکده هرگون، مین مینلر بؤجه‌یین اؤلومون تؤره‌تدیلر. بو ایشین‌ده اکینچی‌لره زیانی ده‌یدی. ندن، باغلارین، تاغلارین، تارلالارین چورون، شیره‌سینین چوخونو آرادان آپاران بؤجکـلر اولمادیقدا، شیمییایی داوالار باهالاشدی. بو باهالیقدا، هر اکینچی داوا آلماغا گوجلو دئییلدی.

بؤجکـلرین بیربیرییله آرتیق ایلیشکی‌لری اولماق، بیربیرلرینه سوواشیب تومارلاشماق، اؤزلرینه، هابئله

بیربیریلرینه یورومک، آلیزلیغی اولدوقجا یاییمیشدی. بو اولایدا ایلکل سورغو دالغانین نه‌لییی، هاردان تؤره‌ندییی، کؤکدن بئله‌نچی دالغا، فیزیک دونیاسینا تانیشدیرمی یوخسا یوخ؟ دالغا نئجه دوزلیب، نئجه‌لی بیر یاراجدان ساچیلمیشدی؟

بئیین‌لری اووب ـ اؤلوشکه‌دن بو دوشونجه، بیر پاس کیمی، تاپیلیب آچیلماز بیلمه‌جه‌لره تای، یاشام بیلیمجی‌لری دالدیریب، ائل‌لر اوچون قورخونج، قایغی دومویو(مشغولیت) اولموشدو.

***

تیگین ایله گنجالپ، ایکی یولداش، سؤزلرین کسمیشدیلر. گئجه یاریسیندا، سیناولارینی، بیلیمسل ایشلرین گؤردوکـلری چایداغین داخماسیندان چیخیب، آرابایا میندیلر. گونئی «سیبری» جولگه‌سیندن یولا دوشوب، «ایرتیش»چایینین دیبی ایله بئله، «آلتای» داغلارینین اته‌ییندن مغولیستانداکی «قوبو چؤلو»نه چاتمیشدیلار. دان سؤکولنده «قوبو» چایین قیراغیندا تیکیلمیش ارکه‌لیکدن(انرژی تؤره‌دن یئر) اوسته، تپه‌لرین آردینا یئتیردیلر.

قوبو چای، سیبریدن، قوبو چؤللریندن گونئی مغولیستانا چکیلن گئنیش سو آرخیدیر. مغوللار نئچه ایللر «چین»لی‌لرین اشغال ائدیب آدینی «ایچری مغولستان» قویدوقلاری گونئی مغولیستانی اونلاردان گئری آلیب، قوزئی ـ گونئیی قوبو چایلا بیرله‌شدیردیلر.

تیگین، گنجالپی آرابادان دوشوردو: گئدیرم یاراقلارلا پارتلاییش ماده‌لرین آلام. سن ایسه بو چئوره‌نی آرخایین سوز، مازاراتدان، آغزیمیزا گم اولان چوغول اولسا، بیر چئشیت گؤز اؤنوندن سور.

ـ سوروم؟! هایانا، نئجه...

ـ بیلمیرم گنجالپ، نه بیلیم؟ آغزین وئر بیر یانادا. گؤردون آزدیرانمیرسان، اؤزون اکیل؛ بیر پوسقودا، گؤز توتمایان یئرده گیزلن؛ هر یئر قوملوقدور، باخ قوم تپه‌لرینه. او میلییون ـ میلییون اؤلوم خرجله‌دیکـلرینی‌ده اونوتما!

تیگین آیاغین خورتا باسیب، آرابانی خورتلاندیردی. ایلان بوروغو، توزاناقلارین اؤنوجه، گؤزدن ایتیلدی. گنجالپ، تپه یوکسه‌ییندن چایلاغین دیبینده، سویون بوروخ ـ بورخ آخیمینا گؤز دیکمیش، یوکلو بولودلار کیمی بوزاریب قره‌لدی.

***

گونش یئنیجه باتیرکن، قاراوول‌لار الی توفنگـلی، ارکه‌لییین دؤرد یؤنوندن گؤزه چارپیردیلار. تیگین‌گیل هله، گؤزه‌تلمکده.

قاش لاپ قره‌لمیشده، هورکک آداملارین گؤزونه قارالتی گؤروکن چاغ، تیگین بئل چانتاسین چیینینه آشیریب یولا دوشدو. گنجالپین گؤزو چایلاغین دیبینده، توت، توران بویالی سویون آخیمیندا، دیزلرین قوجاقلامیشدی.

تیگین دایاندی: گنجالپ، بو مونداریق جایلانمالی دئییل ها... باخ بورا، ایکی ساهات اؤتموشدن، «منچوری» اؤلکه‌سینین یاشیل جولگه‌سینده‌ییک. اوردان ایسه «چین» ایله «گونئی کره» آراسینداکی «ساری دنیز»ه چاتیب، تئزجَنه، اؤزوموزو دنیزچی‌لره تانیتدیرساق، داها هرزاد توکه‌نیب... هه، گنجالپ، هاچان یاشیمیز وار، «ژاپن»-

دا، بیلیم ایچینده‌ییک. لاپ اؤنجول تکنولوژی، دوزگون سیناق ائولری، اویارلی، گنج بیلگین‌لرین یولونو گؤزله‌ییر. ایشلریمیزله چالیشاریق اؤلکه‌میزین باشین داها اوجالداق، بوتون «سیبری»نی گلیشمه‌یین باشکندی ائده‌ک. دور، دور دده‌مسن! کسین هله، بو ایلین «نوبل» اؤدولونه‌ده، اؤزوموز بییه دوراجاغیق! دور بیر...

تیگینین بوغازینی، اؤز دانیشدیقلاری، قهرله دولدوردو. توکلنمه‌میش، آغ، یومشاق، قیزارمیش اوزون گنجالپدان دؤندردی. گنجالپ آغلامسیندی: هه، یاشینا آزلیق قاتیم، باشینادا داش سالیم، هوشو یوخ، نوبل اؤدولو بیر سیاستدی قان ایچن‌لری تاپدیرسین...

ـ چوخدا ائله دئییل، هانسی بولقونون جینایتی اولماییب؟ اودور «نوبل» اؤزو...!؟ آراج اولماییبسا تاپیلان زادی کنترول ائله‌سین، اونون آدین... دوبَردین داغیلسین گنجالپ، یوباندیق ها!...

تیگین تله‌سیکجه قاییدیب، یولداشی قولوندان یاپیشیدی اونو یئریندن قالخیزا. گنجالپ «توکیو»یا یوخسا «سئول»ا گئتمه‌یی سئومزدن،ـ آمریکایا قاچاق، آمریکا «اوروس»لارلا دوشمندیر.ـ دئییردی.ـ قوی بولدوقلاریمیزی اوروسون دوشمنینه وئرک!

ـ یوخ.ـ دئییردی تیگین ده.ـ اونلارین دوشمنچی‌لیک‌لری اؤزلرینه باغلی. بیز «ژاپون» یوخسا گونئی «کوره»-یه گئدک. بو ایکی اؤلکه، یئترینجه گوجلَنمیش، تکنولوژی‌لری اوستوندور. بئینیمیزی بوردا بؤیوتمه‌لی اییک.

اونلار یاواش ـ یاواش قوم تپه‌لردن ائنیب، قوبو چایا ایره‌له‌شدیلر.ـ اوست کئچید توخویورلار، ایش گئجه ـ گوندوزه دوشوب اولارسا، گوز یئتیرمه‌میش کؤرپو سالینیب توکه‌نسین.ـ تیگین دئدی.ـ ایشچی‌لر ایندی ایشله‌ییر هله، سو گئجه‌دن‌ده بولاندیریقدی. گیره‌وَدی، تله‌سیمک گرک.

یئنیجه باتمیش گونشین یئریندن پارلایان آل ـ قارا ایشیق، آرخادان ساچیلارکن، آرالیدا مغوللار ترپندیکجه کؤرپونون سیمیت ایلن دولونمامیش میلگردلرینین اوسته قونوبان توک‌لرینی دارایان لئیلک‌لرله ده‌ییشیک دوشوردولر.

تیگین‌گیل سویا دوشمه‌میش سویونوب، اوزگوچو پالتارلاری گئییندیلر. تیگین، قوللارینی چیرمالاییب، تله‌سیکجه تورپاغی دئشه‌له‌دی؛ چای اوجقاریندا قوما قویلادیغی هاوا تولوقلارین ائشییه چیخاردا. سودا، هره‌سی اؤز هاوا تولوغون، نجات جیلیققاسی اوستوندن بئلینه باغلادی. اوزَرَک، چای آشاغی یولا دوشدولر.

چای آخاری ایله اوزمک، اونلار اوچون یونگول ایش سانیلیردی. اون دَیقه‌دن سونرا، ارکه‌لیین آلتی یوز آرشینلیغینا قالمیشدا، یانی اورانین ایشیقلاری سویون نارین شپه‌لرینه‌دک گؤسترن یئرین اوستلویونده دوردولار. یالنیز، یوز اللی آددیم اتکلیک یوووسایدیلار، سو اوزرینده چوخ راحاتجا کئشیک‌لرین گؤزونه توخانا بیلردیلر.

ـ جیلیققانی چیخارت، یئنیدن هاوا تولوقلارین بئلیوه باغلا گنجالپ. گئدیریک سویون آلتینا. دای هر نه یی اونوت. من چپرین سولوندان باشلاییب اوز آشاغی، یوغون بورولارا دوغرو اوزه‌جم. سن ایسه، بو باشیندان باشلا، ساغیوا ساری اوز. گرک قاتیشیقلیق یارانا، بیلیرسن دا؟! یوخسا اورا گرک دئییلدی...

***

تیگین، ایلدیر سورفاسینین تور چپرینه یاخینلاشیردی. ایلدیر سورفاسی، قوم اله‌ین تورلارا بنزر، چایین دیبینه

ایکی آدیم قالمیش، «بتن» دیرکـلرین اوستونه تیکیلی، سرتدن سرت برکینیب، سویون آلتیندا قورونوردو. بو سرنده(قوم الەین تور) بنزر سورفانین هر گؤزونده، بالاجاکن قانادلاری اوزون، بیر توربین قوشولموشدو. سویون آخیمی بو ایلدیر سورفاسی‌نین آلت ـ اوستوندن اؤتَرَک، خیرداجا توربین‌لری ایشلەدیر. میلیونلارجا بئله توربین، قوبو چایین آلتینا سریلن سورفانین گؤزلرینه تاخیلمیش، بوتون قوبو چؤلوندن توتوب دوغو تورکوستانین «تورفان»، «تاریم»، «خان تنگری»، هابئله گونئی مغولیستاندا «آلشادوزچو» کیمی بؤلگەلرین ایلدیرین یئتیریر.

ایلدیر سورفاسینین دؤرد ائنیش ـ یوخوش کیمی یانیندان، سیمیت دیرکـلره، یوغون دمیردن بارماق اؤتر چپر چکیلمیش. اوندان ایچریلرده، یئنه دؤرد یان، نئچه قات، نارین گؤزلو سیم تور ایله برک قورونموشدو. سورفانین اوستویسه، سوزگج کیمی توریله اؤرتولدوکدن سونرا، بیر آرشین یوخاریدان بتن ایله باسدیریلمیشدی. بئله ده، داشقین سئل ـ سولار گتیرن داش یوخسا کؤتوک، بتن تاوانین اوست یؤنوندن هئرلەنیب، سیلدیریم ائنیشدن چای آشاغی آخینار. قورتولانی، سورفانی قفس کیمی هالایلامیش تور چپرلر، ایری داش یوخسا خیرین قاباغینی آلیب سورفانی اولاجاقلاردان، داشقین سئللردن قوروباجاق. چپرین هر یؤنوندن، آلت ـــ اوستوندن، سویون سوزولوسو؛ توربینلر سریلن یئردن آخیر. سورفانین آلتینا هردن توپلانان لیل، لیققانی، لئه چکن‌لر سوموروب آشاغیدا چایا تاپیشیرار. یؤورەنین تور چپرلرینه ایلیشن آشقالی، کول ـ کوسو دا، یاپای هؤرومجکـلر قارینلارینا ییغیر.

تیگین اؤزونو، یوغون بورولارین آغزینا یئتیرمیشدن، بورولارین آغزینا سوزگج باغلانان دمیر تورلارا بومبا قویدو. گنجالپ ایسه دورا_ دورا، سس ـ آلوو بومبلارین چپره باغلاییردی پارتلاییشدا آزجا دیدرگینلیک یارانسین کئشیکـلره، یوخسا بو یان اونلارا گرَک دئییلدی. بیردن، ساعتی بیلەیین قیژیلداتدی.ـ واخت قوتاریب، یوخسا نه اولدو؟ـ دئیه، هئچ بیلمەدی هاچاندی اورادیلار. گرک سئوئر چیخیب، سودان اوسته، گؤروشگەیه(گؤروش یئرینه) دوغرو اوزه. ایستیردی ایشی ائله یاریمچیق بوراخیب گئتسین. ائله بو آندا تیگین واریب الیندەکی ایشیقلا، چپره یاپیشیب گزن، گؤزلری قیزاران، هؤرومجک یاپایجانی(روباتی) گؤستردی. سو آرتیق بولاندیریق اولدوغوندان دولاییی، قارانلیقدا، گیزلی اوزاق گؤستریجی‌لر اوستوندن ساچیلان ایشیق، ایکی آددیملیغی دا گؤسترەنمیردیسه، هؤرومجک یاپایجانین بوینوزلاری شوشلەنیب، تئزدن تئزه، او تای بو تایا گئدیب قاییدیر، فیسیلداییردیلار. بوناگؤرەیدی ارکەلییی اووولتو سسی جینگیلدەتمک.

کئشیکـلر چئورەنی سوزدولر؛ هئچزاد باش تاپمازدان. اوو‌ولتو ندنینی، سویون آلتیندان آختارمالی اولدوقلارینا ایناتمالی. ارکەلیک اوزەین‌لری پالتارلارینی گئییب، تلەسیکجه سویا هوببولدولار.

تیگین، گنجالپین بئل چانتاسینی الیندن آلیب، باش بارماغییلا اونا بیلدیردی گرک قاچا. اؤزو آردا قالدی، شیدیرقی، قالان بومبالاری چپره باغلاییب، چای یوخاری یولداشی آردیجا اوزدو.

چای قیبیسیندا قالین سیرایا دوزولموش آغاجلاردان بیری أیریلیب، ساچلاری اوجونو سویا یویور. تیگین، باشینی سودان چیخاردیب سیلکەدی. جیرناغین، آغاجین ساچلارینا ایلیشدیریب دایاندی. گنجالپسا اونا تای، تؤوشک دؤیونتوسونده. اوزو ایسه ارکەلییه ساری. آغاجین ساچلاریندان آسلاندی.

ارکه‌لیبین اوزگوچولری، بومبلاری گؤرجک، ایلک اؤنجه ایشگیلله‌نیب، بیردن،ـ بوم!ـ چیغیریب، شیدیرقی آرالاشجاق، تیگین تیلفوندا اونلارین قاچیشیب اوزاقلاشدیقلارینی گؤروب آرخایین اولدوقدان، تیلفون دوگمه‌لرینی بیربه‌بیر باسدی. ارکه‌لیک یاساوولّلاری بیر آن یئرلرینده سیلکه‌ندیلر، تیتره‌نتی ایستر ـ ایستمز، سو اوجقاریندا دوروخان کئشیکـلری اوجا، دمیر سنگردن سویا توللادی. ایچریده‌کی عسگرلرین یاریسی، یوخودان آییـنمامیش تختدن دوشدولر.

آلوولو سو هاوایا فیشقیرمیش، بیر آنجیقدا هر یانی پارتلاییش سسلری سئکسه‌ندیرنده. آلوولار سؤنرـ سؤنمز،ـ گئدک! ایندی تؤکولرلرـ تیگین هؤوَلَسَک دئییبن باشینی سویا سوخور، گنجالپی بیله‌ییندن توتدو؛ اونو دا اؤزویله درینلییه چکرک بورولارا ساری اوزدوردو.

***

آمبولانس‌لار، اود سؤندورنلر، یاواش ـ یاواش قارانلیقدا بوغولان ارکه‌لیین، پارتلاییشلی بؤلوم‌لرینه دوغرو یوبورموش. آنجاق کیمسه‌نین سویون آلتیندا نه اولای دوشوبوندن سوراغی یوخ.

تیگین آز اؤنده، قوبو چایین سویونو دوغو مغولیستانا آپاران بورولاردان بیری آغزینا یئتیردی،ـ اؤزودور دا... یول آچیلیب. گل...ـ دئیه، ائله بیرجه، گنجالپی گؤرمک اوچون آردینا باخماغی گؤردو. بورونون آغزینا تیکیلن سوزگج تورلار جیریلیب. قاپیلاری‌دا سینیب سؤکولموشدو. سو، گرگین توودا تیگینی سوموروب بورویا سوخوب، اونا هئچ گیره‌وه وئرمه‌دی بورودان آرخایین اولا، ایچینی داش ـ کرَن توتوبمو یوخسا یوخ؟

گنجالپ ایسه، دوشونمه‌یه واخت تاپانمادی. سو، اونودا سوموروب شاققیلتییلا آغزینین تورو دیدیلیب میل ـ میل، سونگوله‌شمیش، قابا اؤلوم کؤرپوسونه دؤنموش بورویا باسدی.

بورو آدلانان، یومورو، بو یئر آلتی آرخلار، قوبو چایدان، مغولیستانین گونئی دوغو یؤنونه ساری چکیلیب، «چین» دووارلارینین دیبینه‌دک گئدیر.

***

تیگین‌گیل یئر آلتی آرخین آغیزلیغینا دولان یئکه بتن تیکه‌لرینه، دمیر قیریقلارینا چیرپیلماقدان جانلارینی قورویاراق، سویون آخیمیندا بیربیریلرین هئی دالی قوییوب قاباغا اؤتوب ارکه‌لیکدن آرا آچیردیلار.

تیگین، خاش ـ خاش الجه‌یه گئیینمیش اللرینین ایچینی بورونون تاوانینا یاپیشدیریبان برک سورتوب، زویدوره ـ زویدوره، توووندان آزالتدی. گنجالپ اونا یئتیشجک، تئز اونون الین توتدو، اؤزویله توشاباتوش، بیر سیریمدا آخینديلار. تیگین بارماغیيلا قولون گؤستَرَنده گنجالپ قولونا باغلادیغی سایغاجا باخدی. بیلدی، ایندی داها گونئی مغولیستانین دوغو تورپاقلارینا کئچیب‌لر. قاییدیب سو آخارین ترسه اوزمه‌لی ایدیلر. بو ایش چتین اولدوغونا گؤره، اؤز گوجلریندن آرتیق، بئللرینه باغلادیقلاری چانتادان آشاغالیق، بیر بالاجا ماتورون دؤنگجی(پروانه)، اونلار دالی چؤنمکله ایشه دوشوب، سویون آخیمین ترس اوزمک یئهین‌لیینه آرتیردی. اوغلانلار سویون ترسه یؤنونو اوزَرَک، بومبلاری بیرـ بیر چانتادان چیخاردیب، بورونون تاوانینا اوزالتجاق، بومبالارین آلتیندا یاراشان دمیرچکری، تئزجه‌نه دمیر بورو قاپیب اؤزونه یاپیشدیردی.

تیگین‌گیل، بومب قویولان تیکه‌لردن بیر آزجا گئری دؤنموشدن سونرا، بومبالاری پارتلاتماغا باشلادیلار. آنجاق یوغون بورونون آرتیق برک اولدوغونا گؤره، یالنیز، نئچه یئردن آدام اؤتمز گیلیف‌لر جیریلدی. سودا بو خیرداجا دئشیک‌لردن باسیب ائشییه فیشقادیقجا آخیمی گرگین‌لشدی.

بومبالار پارتلاییب توکندیکده، قاچان بی‌لر دوغویا ساری، سو آخیمی ایله اوزموشدولر. سو، بومبا گوجوندن دلیک ـ دئشیگین قیراغینین چارتلامیش یئرلرینی باسیب، سؤکوب آچیب، گئنه‌لتدی. فیشقیرتیسینا داها آرتیلدی. بورودان دیشاری باسان شیدیرقی سو، گنجالپ‌گیلی سوموراجاغی بللی. اونلار، گیلیف‌لره دوغرو آخیناراق، اؤزلرینی قورومادان گؤره، بئللرینه باغلانمیش ماتورون دؤنگه‌جین ترسینه ایشله‌تدیلر اولسا، دؤنگج اونلاری دالی چکمک ایله، سو آخاریندا دیره‌نج یارادیبان سویون تووونا یئنیب، اوزو باجالارا ساری لام ـ یاواشجا اوزه‌لر. دؤنگج، سویو، ماتورون ایکی بؤیروندن سومورروب دالی اؤتورور. اوغلانلارا گیرَوه تاپیلمیشدی، بومبلار سؤکن گیلیف‌لره قارشی، دنگه‌لرین ساخلاییب، آرخایینلیق ایله اوزسونلر.

دؤنگج کؤمه‌یی ایله یاواشراق گلیردیلرسه، سویون آرتیق توودا آخیب، یان ـ یؤوره‌لریندن اؤتمه‌سی، باسیب چانتالاری بئللرینده بورجالادیب، تیپچالادیردی. یانی ماتور، سویون چانتالاری اوزوجولر کوره‌ییندن قوپارماغین اؤنونو آلانمیردی. لاپدان، ووروب گنجالپین چانتاسینین ساپی قاچمیش قئییشلرینین بیریسینی قیردی. ماتورون یانقیلیج اولماغی ایله، سو اونو تپه مایاللاق گؤتوردو. گنجالپ اؤز باشینا فیرلاناسادا، سئؤرجه، چانتانی کوره‌یینه چکیب یاپیشدیرانا، چارپاز اولموش ماتورون دؤنگه‌جی، یان ـ بؤیوردن زور باسیب، چانتانی یؤنلره چکمه‌یه باشلامیشدی. سونلوقدا، چانتانین آیریجا قئییشلریسه، دیدیلیب یئریندن قوپدو. چانتا فیرلانارکن ماتورودا اؤزویله آرالادی. گنجالپ چانتانین آردیجا، قیشقیریق سالمیش تیگین‌ده، اوزوردولر. آنجاق، دؤنگجین، سو آخارینین ترسینه ایشله‌مه‌یی، تیگینی، جلد ترپنمکده گئجیکدیردی.

سو گنجالپی گؤروش آچیسیندان ایتیرمیش. گنجالپ چانتانی توتوشدوق وئرمز گؤردوکده، باجالارا ساری یوخاری چکیلیب اوزمک ایسته‌دی. بومبا آچان گیلیف‌لردن سوزن گؤگسل ایشیق، تالا ـ تالا، تئز ـ تئز، گئجه‌نی یول قیراغیندا اکیلمیش چیزَلگه‌لر(تابلو) بنزری گؤزوندن اؤتوب دالی قویولوردو. سویا یئنه‌نمز گنجالپین، اؤز باشینا فیرلاندیقجا گؤزونده گیلیف‌لردن ساچیلان ایشین، گئتدیکجه گئنه‌لیب، زیل قارا بولودلار آراسیندان آسلانییان توولانان ایشیق یولونا، گونش فرینه اوخشاییردی. آرتیق چابالادی هئچ اولماسا اؤزونو تاواندان آسیلان ایشیق یوللارینین بیرینه یانادا. ائله بیلیردی او ماوی ایشین، هاوادی، اوداجاق. توسباغا یئریشینده، اؤزونو یوخاری چکیب، بیر گئنه‌لمیش گیلیفی اؤتن یئرده، الین اوزالدیب گیلیفین قیراغینا آتدی. باجانی بومبا سؤکدویوندن، تیلیشکه‌لی قیراقلاری پیچاغا تای کسگین، تون ـ تیلیشکه، اللرینه سانکی داغلوو، سانکی دیرمیق دیشی باسیلدی. سیجاق ایکن آجیلی اینجیکدن وار اولان گؤینرتیدن دولایی، هورکموش الین، قودوزیانا دالی چکنده، قودورموش سو بیله‌سین وردو، گؤوده‌سین ائنینه، یانی بئلیندن باسیب، قارنی اوسته، دلییه سوخوب سیخدی.

آغلاییب هاوار چکن تیگین هؤوله‌سک یئتیرمیش، چالیشدی یولداشین باجادان چیخاردا. سونرا اونو باشی اوسته ائشییه ساری یؤنه‌تسین. آنجاق گنجالپ، اؤزو چاباجیق بئله گؤسترمه‌دی. بو سؤنوک ائدینجین ندنینه دوشونمک،

تیگینی اوشوتمه‌یه سالدی.
سو گنجالپی گیلیفه سوخاندا، قاتلانیب سینمیش بئلینی، پیچاق ایتیلیکده قوللابا بنزر دمیر تونلر ایلیشدیریب اؤزلرینده ساخلامیشدیلار. قارنی ائشیک تایدان، جین گؤبَله‌یینه تای دونبالیب، قارین ـ باغیرساغیندان باسان سو بیله‌سین یئللندیریر. بؤرکو باشیندان آتیلیب، نم هارالارا گئتمیش.
تیگین باش تاپچاق یولداشی؛ بئلینده تولوق(کپسول)، آغزیندا هاوا شیلانکی یوخ، ایکی آیاغین بورونون تاوانینا سؤیکه‌ییب، هؤرومجک‌جه‌سینه، قیچلاری اوسته بیر آن تاواندان آسلاندی. ایکی اللی یاپیشیب، سرت، گنجالپی ایچری یؤنه چکه. سونوجدا اونون جمده‌یی تیگینین زور وئرمه‌ییندن، گیلیفین تیلیشکه‌لی دیشلریندن آزجا قوپوب آرالاشان اولجاق، بیردن سویون زورروندان تولّلانیب، سو، تیگینی ده الینده گنجالپین اؤلوسو، گؤتوروب بومبا سؤکن باجالاردان اتکـلره یوروتدو.
تیگین تئزجه‌نه یولداشی جانسیز بولدوقدا جمده‌یین سویا تاپیشیردی. اؤزو گیلیفـلره قارشی چؤنوب، تله‌سرجه، اوزمک ایسته‌دی. بو امده، بیردن ماتور یاتدی. ماتورون باتریسی بوشالمیش. یولچولار بو باترینین دوزه‌نله‌ندیی واختدان، شارژ اولوندوغو توتومدان آرتیق یوبانیب، ماتور چوخ زورا دوشَرَک ایشله‌دیکدن، باترینین داها ارکه‌سی قوتاریب.
او، بوتون گوجونو قول ـ قیچینا ییغدی، پیس کؤکده باجالارین بیرنه یاخینلاشا. چاتدیغی کیچیک باجا، آدام کئچر دئییل. آنجاق گنجالپین چانتاسی اورا ایلیشمیش، سو ائشیکده، چانتانی آیازا یئلله‌ندیریرده. تیگین لاپ یورقونلوقدان اوزولن یئرده، ال ـ آیاغینا دولاشان چانتاسین آچیب سویون قارقیش آزمانینین آغزینا، گیلیفه سوخدو. چانتا گیلیفدن اؤتن سویون تووون آزجا آزالتدی، سونرا ساغ الی ایله باجادان آسلانیب، سولونان دا گنجالپین چانتاسینی، اؤزونونکونون بؤیروندن چکیب ایچری سوخدو. الینده توتدو اولارسا ماتورون ایشه سالا. آنجاق ماتور ایشلمه‌دی. دؤنگجه ایلیشن قئییش‌لر پیتلاشمیش ایدی.
تیگین آجیقلی، ماتورو بیراخدی. قالمیش اومودون ییغیب، قول ـ قیچینین، ایستَنجی گوجونه ساریدی. او، چوخ یورقونویدوسا، اؤلوم قورخوسو هله تؤوشَکدن سالمامیشدی بیله‌سین. ها ال ـ آیاق چالدی، بئشیک اویونو بزه‌دی، بیر آزدا، باجالاردان قاریش با قاریش اوزاقلاشیب، بورونون اویانلیغیندا، یانی دیبلرین سویوق قارانلیقلاریندا، ایشیغین گؤزوندن ایتیلدی.

***

دیبی باغلی بورولاردان سو، دامجی ـ دامجی دوزگه‌سی ایله اکین یئرلرینه آخینیر.
پولیس، تیگین له گنجالپین جمده‌یینی لاپ بورونون دیبینه یاپیشان قارانلیقدان تاپدیقدان بری، اونلارین تلفونلارین، ال یازمالارین، بیلگی‌سایارلارینی ایسه چانتالاریندان چیخاردیب یوخلادیقدان سونرا، گئدیب تیگین‌گیلین گولخانالاریندا، چایداغین داخماسیندا چئشیدلی نسنه‌لری، دوشسل سیناقلار اوچون آلا ـ یاریمچیق دوزه‌لمیش آراجلاری گؤردولر. باش تاپیلدی اؤنجه‌لر بئش میلیون اینسانین قانلیسی، بو یئنی بیغلاری دوداقلاریندا یانمیش، اون آلتی یاشینداکی اوغلانلارین بیلیسمل سیناولاریندان ایمیش. بیلیمسل سیناولارین بیرینده، اؤزل بیر دالغا

یاراتمیش دلیقانلی بیلگین‌لر، آدی چکیلمیش دالغانی بیلمزدن شاخدیراندا، اؤلکه‌لرینده میلیونلار بؤجه‌یین ائدیشینه، داورانیشینا آجیلی ایز قویوب، اونلاری شینه‌تمیشدی.

سون

سؤزلوک ایله آچیقلامالار

آ
آنریدان: اویاندان ، او تایدان، او باشدان، ماوراء
آغان: اوزایدان یئره آخان اوزای داشی
آیماز: غافل
ا
ارپ: اویوت(جسم)، اوزای نسنه‌سی
اوزایچی: اوزای گزن،
اوزای گمیسی: اوزایلارا اوچوشان اوچاق یوخسا گمی کیمی داشیییجی نسنه لر؛ سفینه
اوشونمک: چکینمک، ساقینماق، قورخو سئزمک
ب
باخمان: ناظر
باشجیل: باشچی، آتامان، اورخان،
باشخان: باشجیل، باشچی، آتامان، اورخان
بیلدیریش: بیلیم، بیلیک، بیلگی
ت
تاغ: قارپیز ـ قووون کولو
چیلدیران: ایشیق ساچان
د
داخما: زئرزمی
دئیین: وصیت
دوزگه: سیستیم، منظومه
س
سونماز: سون ماز، توکنمز، قورتولماز، سوناچاتماز
سیناق: امتحان
سیناو: سیناق
ش
شاغی: شاغی یانی مال ـ حئیوان ساخلایان. شاغیلیق ایسه یانی مال ـ حئیوانچیلیق ائله‌مک. شاغی ایله شاغیلیق سؤزو هله ده بیناب، ماراغا، ملیک‌کندی، قوشاچای شهرلرینده چوخ گئنیش اولاراق ایشله‌نیر. اؤزوم ده شاغی بالاسییام! شاغیلیغیما، کندلی‌لییمه، یوردوما چوخدا سئوینیب گووه‌نیرم.
شیرتیق: پینتی،میندار
شوراه: ایلگی، ماراق
ف
فر: ایشین، ایشیل، شؤوق، ایشیق،
ق
قارانلیشیق: قارانلیق ایله ایشیق آراسی، قارانلیق ـ ایشیق
قاریق: بوستان اکمک اوچون دوزه نیلن آرخ، بوستانین تاغین قاریغین اوسته اکرلر، آرخ کیمی دیبی ایسه سو دولدورماقدان اؤتریدیر
ک
کوشکورمک: قیسقیرماق، ایتی تحریک ائتمک

کیرشان: توز، بیرزادین توزو
گ
گزمَین: یووارلاق، کوره
گؤرونگو: اولای، فنومن
گونش دوزگه‌سی: گونش دوزگه‌سی - سیستسمس
گیرَوه: دوشرجه، فورصت
ه
هئشله مک: هئش ایله(کوتان - گووهان) شوخوملاماق
هووور: آن، لحظه
ی
یورداملی قوللوقلار: فنی خدمات

کیتاب تانیتیمی

ایلهان تورک(تانهو)دان کئچمیش ایللرده یایینلانانلار:

۱- سئویجی اسدیرن کولک‌لر(شعر توپلوسو)
۲- کؤچ(مؤولود سولئیمانلی‌دان کؤچورولموش رومان)
۳- میژژک قوزو(اؤیکو توپلوسو)

ایلهان تورک(تانهو)دان هله‌لییه اینترنتده یایینلانانلار:

۱- قان گولورم(ایکی اؤیکو)
۲- قارانلیشیق(اؤیکو توپلوسو)
۳- بوغاناق سؤیود اوره‌یینده(رومان)
۴- قانقیلانقیشوو دونیا(شعر توپلوسو)
۵- نمنه‌منه(شعر توپلوسو)
۶- باشکندین کالاوالاری(شعر توپلوسو)

ایلهان تورک(تانهو)دان گله‌جکده یایینلاناجاق آراشتیریسال یازیلار:

۱- یئرل سؤزلر(یئرلی سؤزجوکلرین توپلانمیش سؤزلویو)
۲- اکلر توپلوسو(تورکجه سؤزلرده ایشله¬نن اکلریله یاپدیقلاری گؤره¬ولری)
۳- آنامین ناغیللاری(ائل ایچینده وار اولان، باشقا یئرلرده تاپی، یوخسا یاییملانمایان ناغیللار توپلوسو)
۴- «گوران قیشلاق ایله خللوند»(بو ایکی قونشو کندین آراسیندا اولان فولکولور، گلنک¬لر، تؤره-نک¬لر اوغروندا گئدن آراشتیری)

ایلهان تورک(تانهو)دان داها یایینلاناجاق باشقا گؤرکول یازیلار:

۱- اوزای مأمورلاری(رومان: بونون مجوزی آلینمیشدیر)
۲- باخیش ایتیگینده(اؤیکو توپلوسو)
۳- بیر قانادلیق آجیغیم وار(شعر توپلوسو)
۴- دوغولمامیش چوبانلارین ده‌ینه‌یی(شعر توپلوسو)
۵- اولایسیز آنلاملار(اؤیکو توپلوسو)
۶- قودورقون لذت(شعر توپلوسو)
۷- یوخلوق جینلری(بیلیم - قورقو اؤیکولری)
۸- چاغ قوللاریندا(بیلیم - قورقو رومان)

٩- هؤرومجک سالخیمی(بیلیم - قورقو رومان)

١٠- مأموریتین ایل دؤنمو(بیلیم - قورقو اؤیکوجوکلری)

١١- قوشا ائورنلر(بیلیم - قورقو رومان)

١٢- سون آلپرلر(بیلیم - قورقو رومان)

١٣- آلماس گزه‌ین(بیلیم - قورقو رومان)

١۴- تیریلیون ایل چاغ یؤوره‌سینده(بیلیم - قورقو رومان)

١۵- بلمه‌کوو دلیجه‌تمه(رومان)

١۶- واریمساق(اؤیکوجوک توپلوسو)

١٧- قوجا اؤلوملولر(اؤیکو توپلوسو)

١٨- قونقو(اؤیکو توپلوسو)

١٩- بالدیران یارقیسی(اؤیکو توپلوسو)

٢٠- اؤلومجوللر درنه‌یی(اؤیکو توپلوسو)

٢١- تتیتمه(شعر توپلوسو)

٢٢- اوغور دویونو(رومان)

٢٣- باشقالاشیم اؤته‌سینده(رومان)

٢۴- اوزایچی بوزقورد(رومان)

٢۵- یومور آلاش(گولمجه اؤیکوجوک - اؤیکو توپلوسو)

٢۶- یوخولار سیمگه‌سی(رومان)

٢٧- باریش زولمو(رومان)